

REPUBLICA MOLDOVA
Curtea de Apel Bălți
MD-3100, mun. Bălți,
str. Ștefan cel Mare 54,
tel.: +373(231)60745
fax: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web
page: instante.justice.md

РЕСПУБЛИКА
МОЛДОВА
Апелляционная Палата
БЭЛЦЬ
MD- 3100, мун. Бэлць,
ул.Штефан чел Маре,54
тел.: +373(231)60745
факс: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

2/6

1a-208/23

✓ **Curtea Constituțională a RM**
mun. Chișinău, str. Lăpușneanu 28

Avocat: Procopciuc Angela

Inculpat: Cotulevici Vitalii

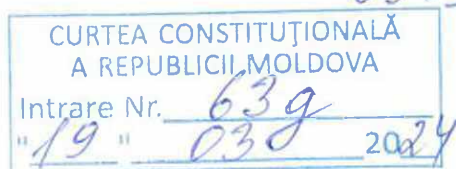
Parte vătămată:

Parte vătămată: (

Parte vătămată: Rusu Tamara

Parte vătămată: Rusu Ian

Procuror: Procuratura de Circumscripție Bălți
Procuror Dubăsari Valeriu

Prin prezenta Curtea de Apel Bălți, vă expediază copia încheierii din 15.02.2024, prin care a fost admis demersul avocatului Procopciuc Angela în interesele inculpatului Cotulevici Vitalie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza penală în privința lui **Cotulevici Vitalie** învinuit în baza art.287 al.2 lit.b a Republicii Moldova.

Anexă:

- cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu anexă - sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 32 file;
- copia încheierii din 15.02.2024 pe 38 file.

Judecător al
Curții de Apel Bălți

EX: Grefierul Curții de Apel Bălți: Simionica Oxana

Rotaru Ala

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

Sesizare

privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a)

din Constituția Republicii Moldova

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Cotulevici

2. Vitalie

Reprezentantă de avocatul

1. Procopciuc

2. Angela

A.3. Instanța de judecată

1. Curtea de Apel Bălți

2. Președintele Colegiului penal Ala Rotaru

4. Adresa instanței de judecată: m.Bălți str.Ștefan cel Mare,54

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată:

0231-2-31-43/ e-mail: cab@justice.md

1. Președintele instanței de judecată

2. Președintele Colegiului Penal

3. Președintele Colegiului Civil

4. Președintele Colegiului de Arbitraj (numele instanței de arbitraj)

5. Președintele Colegiului de Arbitraj (numele instanței de arbitraj)

6. Președintele Colegiului de Arbitraj (numele instanței de arbitraj)

7. Președintele Colegiului de Arbitraj (numele instanței de arbitraj)

B. Informații pertinente despre cazul dedus instanței de judecată

1. Prin sentința judecătorească Bălți sediul Central din 06.11.2017 25.01.2023 Medvețchi Pavel și Cotulevici Vitalie au fost recunoscuți culpabili de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit.b) CP, stabilind pedeapsa penală sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu absolvirea de executarea pedepsei în baza Legii amnistiei nr.243 din 24.12.2021 lui Medvețchi Pavel, și aplicarea art.90 CP în privința lui Cotulevici Vitalie și stabilirea termenului de probă de 3 ani.

2. În partea stabilirii culpabilității și condamnării lui Cotulevici Vitalie sentința a fost contestată de inculpat și avocatul său, pledînd pentru pronunțarea unei soluții de achitare din lipsa în acțiunile lui a semnelor infracțiunii de huliganism agravat.

3. În conformitate cu art.402 al.5 CPP avocatul nou antrenat în instanța de apel a declarat un apel suplimentar în interesle inculpatului, în care au fost invocate motive adăugătoare de apel.

4. Conform art.413 CPP (*Procedura judecării apelului*)

(1) La judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitoul IV secțiunea 1. (2) ... După aceasta, președintele ședinței verifică dacă părțile prezente au făcut alte cereri sau demersuri și asupra lor instanța de apel dă o încheiere.

5. Aceeași poziție este stabilită și în art.419 CPP care stabilește că rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

6. Reieșind din prevederile art.410 CPP (*neagravarea situației în propriul apel*), (1) Instanța de apel, soluționînd cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel. În cazul lui Cotulevici Vitalie sentința din 25.01.2023 a fost contestată doar de ultimul, însă, în cazul aplicării legii amnistiei faptul dat nu constituie o agravare a situației inculpatului.

7. În corespundere cu art.427 CPP, care stabilesc că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri:

13) a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului; 16) norma de drept aplicată în hotărîrea atacată contravine unei hotărîri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție. (2) Temeiurile menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

8. Prin sentința din 25.01.2023 se constată vinovăția lui Medvețchi Pavel conform art.287 al.2 b Cod penal, se stabilește pedeapsă cu închisoarea pe termen de 3 ani și în baza Legii amnistiei nr.243 din 24.12.2021 îl eliberează pe acesta de executarea pedepsei penale, doar pe motivul descris în partea discriptivă că ultimul deși nu a recunoscut vinovăția, pentru faptul că a depus cererea scrisă privind exprimarea acordului de aplicare a actului de amnistie, aceste prevederi ale legii au fost aplicate.

9. Total **diametral opus**, constatînd vinovăția lui Cotulevici Vitalie, care la fel nu a recunoscut vinovăția, dar **nu a depus** cerere privind acordul la aplicarea actului de amnistie, considerînd că nu este vinovat, totuși instanța de judecată nu-l eliberează pe ultimul de pedeapsa stabilită, indicînd că acesta nu a depus cerere scrisă în corespundere cu **Legea nr.243 din 24.12.2021**.

10. **Aplicarea neuniformă a legii materiale face procesul** inechitabil, dar în acelaș timp admite discriminatoriu legea, bazîndu-se pe norme, care după conținutul lor sunt neconstituționale.

11. Astfel, **Legea privind amnistia în legătură cu a XXX-a aniversare** de la proclamarea independenței Republicii Moldova **nr. 243 din 24.12.2021**, stabilește

Art.2. – (1) Procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

(4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

12. Potrivit **practicii judiciare a CSJ cauza nr.1ra-823/2022 decizia din 02.08.2022**, în privința lui Gorban Pavel, acuzat **pe art.287 al.3 CP**, instanța de recurs a constatat eroare de drept cînd instanțele inferioare de fond și de apel au aplicat incorect prevederile **Legii nr.243 din 24.12.2021**, indicînd chiar **nu a fost ridicată excepția de neconstituționalitate și restituită cauza penală dată la rejudecare**, dar și **art.107 CP** privind aplicarea amnistiei, fapt pentru ce a fost restituită cauza la rejudecare.

13. În corespundere cu **art.107 alin.(1) CP** amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

14. Ținînd cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urmează a pronunța o hotărîre în conformitate cu prevederile **art.389 alin. (4) pct. 2) CPP**, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și **cu liberarea de executarea ei** în cazul amnistiei conform **art.107 CP**, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform **art.391 CPP**, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 CPP coroborat cu art.350 CPP), în celelalte cazuri, hotărîrea se adoptă în baza art.389-390 CPP.

15. Legislatorul în prevederile **art.391 CPP** (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărîște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o **sentință de încetare a procesului penal** în cazul aplicării actului amnistiei cât și a prescripției.

16. Or, aceste două **cazuri de nereabilitare** a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în **art.391 CPP**, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.332 alin.(5), 384 CPP), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la **art.389, 394 alin.(1) și (2) și 395 CPP**, spre deosebire de cele prevăzute în **art.394 alin. (4) și 396 CPP**, adică **cele proprii unei sentințe de încetare**.

17. Instanța de recurs în decizia sa din 02.08.2022 indică că "...prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale pentru a fi exceptate și omise"...., deci urmează a fi aplicate întocmai (art.1 alin.(1), art.7 alin.(1) – (8) CPP.

18. O altă practică judecătorească privina aplicarea Legii amnistiei nr.243 din 24.12.2021 în lipsa acordului scris este **decizia CAB din 06.06.2023 în privința lui Rotari Serghei**, instanțele de judecată au constatat culpabilitatea, i-au stabilit pedeapsa penală și l-au liberat de executarea acestei pedepse în baza art.389 al.4 p.2 CPP și art.107 al.1 CP.

19. Soluția care va fi pronunțată în cauza lui Cotulevici Vitalie la finalizarea examinării cauzei nominalizate în apel, la sentință judecătorească de condamnare **din 25.01.2023**, potrivit art.389 alin. (4) pct. 2) CPP, care a stabilit liberarea de executarea pedepsei penale lui Medvețchi Pavel prin aplicarea actului amnistiei conform art.107 din CP, **poate decide rămânerea fără modificări a soluției instanței de fond în cazul lui Cotulevici Vitalie**, deoarece normele legii amnistiei sunt neclare, nu sunt directe, pentru a fi aplicate, lăsînd goluri pentru interpretări diferențiate a instanțelor de judecată, nefiind astfel posibil de a fi aplicate.

20. Reieșind din prevederile art.391 CPP, adoptînd o soluție de încetare a procesului penal instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art.107 Cod penal, 285 alin. (2), 275 pct. 4) CPP și Legii nr.243 din 24.12.2021.

21. Emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei este exclusă și de prevederile art.107 alin. (1) Cod penal, care stabilesc că amnistia este actul ce are **ca efect înlăturarea pedepsei**.

22. Astfel, pe cazul constatării vinovăției inculpatului Cotulevici Vitalie în comiterea faptei incriminate, acesta nu a fost absolvit de la executarea pedepsei, de către instanța de fond, care motivează insuficient că nu există acordul inculpatului la aplicarea acestui act, și că nu este posibil în cazul încetării procesului penal doar în faza preliminară.

23. Instanțele de judecată aplică al.3 art.2 din Legea nr.243/24.12.2021 pentru toate cauzele în care **inculpatii depun cerere scrisă**, iar cînd o așa cerere este lipsă - nu o aplică.

24. Reieșind din normele pertinente nu rezultă că la aplicarea actului amnistiei cu efect de înlăturare a pedepsei penale urmează a exista în mod obligatoriu o cerere scrisă în vederea aplicării acestei legi – **apărarea o consideră neconstituțională în parte-**

Prevederea acordului scris din al.3 art.2 din Legea privind amnistia în legătură cu a XXX-a aniversare de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, (3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate, fapt pentru ce alineatul (3) art.2 din Legea nr.243 din 24.12.2021 urmează a fi declarată **neconstituțională prin ridicarea Excepției** în corespundere cu art.7 CPP, ori, acest moment este direct indicat și în decizia CSJ în privința lui Gorban Pavel.

25. Acest alineat din normă îngrădește accesul la justiție al inculpatului Cotulevici Vitalie, prevăzut de art.6 CEDO, și urmează a fi ridicată excepția de neconstitucionalitate la etapa judecării procesului penal în cauză la instanța de apel.

26. Deci, norma Legii aplicabile contravine normelor constituționale privind **accesul la justiție și discriminarea inculpaților** pedepsiți la pedeapsa penală-închisoare- care cad sub incidența Legii amnistiei, dar care nu li pot aplica cerințele prezentei legi, din cauza imprevizibilității normelor legale – lipsa acordului scris, care într-un fel ar împune inculpatul să recunoască vinovăția, fapt ce contravine cerințelor prezumției de nevinovăție stabilit de al.2 art.6 CEDO, art.21 Constituția RM (prezumția nevinovăției), art.22 Constituția (neretroactivitatea legii penale), îi discriminează pe condamnați la efectele aplicării legii- unii sunt absolviți, iar alții – nu pot fi absolviți prin amnistie de pedeapsa stabilită.

27. Aceste neprevizibilități și omisiuni vădite ale legii, ce reglementează situațiile inculpaților cu poziții și statură egal, care nu depun cereri scrise, îi defavorizează în raport cu cei, care au depus cereri scrise conform al.3 art.2 Legii nr.243/2021, care încălcă **principiului previzibilității legii**, textul contestat nu sunt conforme cu exigențele de calitate a unei legi penale.

28. Asupra neconstitucionalității al.3 art.2 Legii nr.243/2021 prin prisma faptului că legea nu trece testul previzibilității, încalcă articolele- 1 alin.(3) [preeminența dreptului], 20 [accesul liber la justiție], 23 [dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle], 26 [dreptul la apărare] art.21 (prezumția nevinovăției), art.22 (neretroactivitatea legii penale) din Constituție, ce constituie ingerințe în drepturile fundamentale garantate de lega fundamental.

29. Pentru a exclude orice echivoc, **textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil**, fără dificultăți de ordin sintactic și fără pasaje obscure. În special, în materie penală, legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent, așa cum o impune **principiul legalității incriminării și a pedepsei**, garantat de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr.49 din 31 mai 2018, §30; DCC nr.9 din 23 ianuarie 2019, §15; DCC nr.24 din 16 februarie 2021, §19).

30. Articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmării penale, condamnării și sancționării arbitrare a persoanei (*Parmak și Bakir v. Turcia*, 3 decembrie 2019, §57; *Jidic v. România*, 18 februarie 2020, §76). Pentru a impune o sancțiune, articolul 7 solicită o legătură de natură intelectuală care permite identificarea cu precizie a unui element de răspundere în conduita autorului infracțiunii (*G.I.E.M. SRL și alții v. Italia*, 28 iunie 2018 [MC], §242 și §246).

31. Apărarea pretinde că pentru a exclude orice echivoc, **textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil**, fără dificultăți de ordin sintactic și fără pasaje obscure. În special, în materie penală, **legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent**, așa cum o impune principiul legalității incriminării și a pedepsei, garantat de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr.49 din 31 mai 2018, §30; DCC nr.9 din 23 ianuarie 2019, §15; DCC nr.24 din 16 februarie 2021, §19).

32. Articolul 7 din Convenția CEDO trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmării penale, condamnării și sancționării arbitrare a persoanei (*Parmak și Bakir v. Turcia*, 3 decembrie 2019, §57; *Jidic v. România*, 18 februarie 2020, §76). Pentru a impune o sancțiune, articolul 7 solicită o legătură de natură intelectuală care permite identificarea cu precizie a unui element de răspundere în conduita autorului infracțiunii (*G.I.E.M. SRL și alții v. Italia*, 28 iunie 2018 [MC], §242 și §246).

33. Numele contestate trebuie examinate prin prisma articolului 23 din Constituție, care stabilește exigențele **referitoare la calitatea legii**.

34. Cu privire la încălcarea dispozițiilor articolului 26 din Constituție, contrarietatea dispozițiilor contestate cu norma constituțională invocată se manifestă prin lipsa de claritate și previzibilitate, dar și prin îngădirea accesului la justiție, admiterea discriminării, din argumentele explicate mai sus. (DCC nr.50 din 28 mai 2020, §16; DCC nr.54 din 2 iunie 2020, §31).

35. Această expresie **îngrădește accesul la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil și contradictorial al inculpatului Cotulevici Vitalie prevăzut de art.6 CEDO**, dar și admite o discriminare a inculpatilor plasai în aceeași situație analogică, de aceea urmează a fi ridicată **excepția de neconstituționalitate** la etapa judecării procesului penal în cauză, din cauza imprevizibilității normelor legale.

36. Deosebirea dintre persoanele condamnate care depun cereri scrise și cei care nu depun cereri scrise, privind darea acordului de aplicare a legii amnistiei, pe căeate de acuzații identice, după norma incriminată, data comiterii infracțiunii și celelalte aspecte prevăzute de al.1 a Legii nr.243/2021, îi discriminează pe condamnați la efectele aplicării legii- unii sunt absolviți de pedeapsa penală stabilită, iar alții – nu pot fi absolviți prin amnistie de pedeapsa stabilită, invocând direct sau ascuns (tăcit), lipsa cererii scrise.

37. Aceste **neprevizibilități și omisiuni vădite ale legii**, ce reglementează situațiile inculpatilor în dependență de un acord ascuns (cerere scrisă), în scopul impunerii de a **recunoaște vinovăția chiar și în lipsa probelor, îi defavorizează în raport cu cei, care nu au depus cerere scrisă, prin ce se manifestă încălcarea principiului previzibilității legii**, textele contestate nu sunt conforme cu exigențele de calitate a unei legi penale.

38: Asupra neconstituționalității **al.3 art.2 Legi nr.243/2021** prin prisma faptului că legea nu trece testul previzibilității, încalcă articolele- **1 alin.(3) [preeminența dreptului], 20 [accesul liber la justiție], 23 [dreptul fiecăru om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle], 26 [dreptul la apărare]** din Constituție, ce constituie ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție

39. Pentru a exclude orice echivoc, **textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și fără pasaje obscure**. În special, în materie penală, **legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent**, așa cum o impune **principiul legalității incriminării și a pedepsei**, garantat de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr.49 din 31 mai 2018, §30; DCC nr.9 din 23 ianuarie 2019, §15; DCC nr.24 din 16 februarie 2021, §19).

40. Articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmării penale, condamnării și sancționării arbitrare a persoanei (*Parmak și Bakir v. Turcia*, 3 decembrie 2019, §57; *Jidic v. România*, 18 februarie 2020, §76). Pentru a impune o sancțiune, articolul 7 solicită o legătură de natură intelectuală, care permite identificarea cu precizie a unui element de răspundere în conduita autorului infracțiunii (*G.I.E.M. SRL și alții v. Italia*, 28 iunie 2018 [MC], §242 și §246).

41. Apărarea pretinde că pentru a exclude orice echivoc, **textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil**, fără dificultăți de ordin sintactic și fără pasaje obscure. În special, în materie penală, **legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent**, așa cum o impune principiul legalității incriminării și a pedepsei, garantat de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr.49 din 31 mai 2018, §30; DCC nr.9 din 23 ianuarie 2019, §15; DCC nr.24 din 16 februarie 2021, §19).

42. Articolul 7 din Convenție CEDO trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o **protecție efectivă împotriva urmării penale, condamnării și sancționării arbitrare a persoanei** (*Parmak și Bakir v. Turcia*, 3 decembrie 2019, §57; *Jidic v. România*, 18 februarie 2020, §76). Pentru a impune o sancțiune, articolul 7 solicită o legătură de natură intelectuală care permite identificarea cu precizie a unui element de răspundere în conduita autorului infracțiunii (*G.I.E.M. SRL și alții v. Italia*, 28 iunie 2018 [MC], §242 și §246).

43. Numele contestate trebuie examinate prin prisma articolului 23 din Constituție, care stabilește exigențele referitoare la **calitatea legii**.

44. Cu privire la încălcarea dispozițiilor articolului 26 din Constituție, contrarietatea dispozițiilor contestate cu norma constituțională invocată se manifestă prin lipsa de claritate și previzibilitate, dar și prin îngădirea accesului la justiție, **admiterea discriminării**, din argumentele explicate mai sus. (DCC nr.50 din 28 mai 2020, §16; DCC nr.54 din 2 iunie 2020, §31).

45. În alt aspect al neconstituționalității Legii amnistiei nr.243 din 24.12.2021 este legal de syntagma "poate" din textul al.4 art.2, care stabilește că

(4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal... dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

46. Cuvântul "poate" în fraza normei ce urmează a fi aplicată în cazul lui Cotulevici Vitalie contravene normelor constituționale privind imparțialitatea instanței de judecată(judecătorului), cât și dreptului la un proces echitabil, deoarece acordă posibilitate instanței să aplice norme la voința sa – vrea aplică, dar dacă nu vrea- nu aplică, desi, circumstanțe pentru aplicarea unei legi mai blânde sau sau care atenuiază răspunderea în cazul stabilirii vinovăției, sunt obligatoriu de a fi aplicate, fără darea osibilității judecătorului să filtreze cu legea: dorește aplică, nu dorește – nu aplică.

47. Astfel, pornind de la principiile generale ale dreptului penal, care sunt reflectate în Constituția Republicii Moldova, cât și în Tratatul internațional la care Moldova este parte, inclusiv CEDO, legea penală apără drepturile și libertățile persoanei, orînduirea constituțională, ordinea de drept.

48. Principiile legii penale (art. art. 1, 3-7 Cod penal) prevăd aplicabilitatea normei de drept pentru determinarea faptelor ce constituie infracțiuni, constatarea infractorilor și aplicarea pedepselor legale sau **atenuarea răspunderii penale**.

50. Principiile dreptului penal impun instanțele de judecată să aplice legea penală la stabilirea vinovăției și aplicarea pedepsei penale, doar în strictă conformitate cu Legea penală, fără admiterea încălcării ale drepturilor fundamentale, stabilite de Constituția Republicii Moldova.

51. Întru realizarea acestui scop instanța de judecată urmează să aplice o lege penală **concretă, precisă, directă**, care să nu contravină Constituției R Moldova și actele internaționale la care Moldova este parte, privind **egalitatea în fața legii** a subiecților răspunderii penale în *orice altă situație*.

52. În cazul cînd în norma penală sunt expresii neînțelese, neclare sau interpretate haotic la **discreția instanei de judecată**, o așa normă **contravine** principiilor dreptului pena și constitutional, lasă locuri de interpretare subiectivă a legii și motive de neîncredere, imparțialitate a judecătorului.

53. Astfel, expresia "**poate**" din **art. 2 al. 4 Legii nr. 243 din 24.12.2021** sunt în contradicție cu principiile constituționale, ce duc la imparțialitatea judecătorului și încălcării drepturilor fundamentale.

54. Se pretinde că în cazul penal de acuzare a lui Cotulevici Vitalie norma aplicabilă indicată în p. 53 acordă dreptul instanței de judecată să aplice sau dreptul să nu aplice o lege penală, care este mai favorabilă inculpatului, care potrivit principiului retroactivității legii penale se aplică indiferent de dorința judecătorului, fapt ce nu permite inculpatului să-și cunoască dreptul de avea posibilitate să-i fie aplicată o normă penală în circumstanțe strict indicate de lege, iar restrîngerea acestui drept duce direct la lipsa de imparțialitate a judecătorului.

55. Prin expresia "**poate**" se aplica o restrîngere a dreptului inculpatului ce nu corespunde normelor unanime recunoscute ale dreptului internațional și Nu sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, ... protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, garantării autorității și imparțialității justiției.

56. Ori, restrîngerea dreptului proclamat lui Cotulevici Vitalie, de a-și cunoaște dreptul, de a fi aplicată corect o lege, dreptul de a se apăra, de a avea parte de o justiție imparțială, de un proces echitabil potrivit al. 3 art. 54 Constituției nu se admit.

57. Ori, această restrîngere -- aplicarea legii penale la discreția instanței ce judecă cauza- Nu este proporțională cu situația, care a determinat-o și **nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.**

58. Legea penală trebuie să fie certă, pentru a nu permite judecătorului să o interpreteze la dorința sa proprie, pentru că în cazul aplicării legii penale să nu trezească dubii de imparțialitate aprecierea circumstanțelor, care permit categoric aplicarea unei legi penale sau constatarea circumstanțelor ce nu permit în genere aplicarea acestei legi.

59. Apararea pretinde că **preeminența dreptului** include, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor, cât și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

60. Garanțiile instituite în Constituție impun ca **legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel, încât fapta și pedeapsa să fie cert definite, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală.**

61. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive, care direct denotă despre lipsa de imparțialitate a judecătorului, iar de aici încălcarea dreptului la un proces echitabil. Cerința interpretării stricte a noiei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

62. În *Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală*, Comisia de la Veneția a menționat că prevederile „cu privire la cerințele calitative ale art. 7 al Convenției Europene, cât și la alte cerințe fundamentale conform principiului statutului de drept, precum **previzibilitatea și securitatea juridică**, și relevă, de asemenea, că acestea sunt în mod special **vulnerabile la manevre politice abuzive.**

63. Comisia de la Veneția a considerat că aceste **prevederi penale trebuie interpretate în sens restrâns și aplicate cu un grad înalt de prudență**, astfel, încât să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natură gravă.

64. În acest sens, Comisia de la Veneția în Raportul citat *supra* a menționat că: „Articolul 7 din Convenție nu impune o previzibilitate absolută, iar interpretarea judiciară este uneori inevitabilă. Însă, un anumit nivel de claritate juridică este necesară, **încât dispozițiile penale care folosesc astfel de formulări, precum „încălcarea statutului de drept”, „încălcarea democrației” sau alte expresii neconcrete și necerte,** cu ușurință pot fi considerate ca **încălcând Convenția.**”

65. Normele indicate mai sus -nu au constituit obiect de examinare la Curtea Constituțională, întrunește cerințele art.135 Constituției RM și Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, care prevăd că instanțele judecătorești sunt obligate să remită după competență sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate fără a se expune pe fondul obiectului de examinare.

C. Obiectul sesizării²

1. Prezenta sesizare are drept obiect de examinare

1.1 Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova

Articolul 2 alineatul(3)

(3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Articolul 2 alineatul (4) sintagma "poate" din textul normei

(4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal... dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

2. Apărarea inculpatului Cotulevici Vitalie consideră că prin textul legii menționate supra se

-instituie o discriminare bazată pe statutul persoanelor supuse răspunderii penale care depun cereri scrise de aplicare a Legii amnistiei cu cei care nu doresc să depună cerere scrisă, pe motiv că nu recunosc vinovăția sa, din care motiv sunt tratate în mod diferențiat în dependență de situația indicată, fiind aplicate pedepse penale cu sau fără exonerarea de la executarea lor, contrar articolelor 16, 48 din Constituție,

- îngrădește accesul la justiție, dreptul la examinarea cauzei sale de către o instanță imparțială ale inculpaților, din cauza imprevizibilității, neclarității Legii amnistiei, admiterii vulnerabilelor manevre politice și abuzive, lăsarea locurilor de interpretări extensive de către judecători, care aplică legea penală.

❖ D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție³

Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

1. Articolul 3 Principiul legalității

„(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni, nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.”

2. Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

3. Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

4. Articolul 16 Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

5. Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

6. Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

7.

Articolul 54

Restriângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restriângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restriângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restriângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

8.

Articolul 116 Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

1. Apărarea pretinde că în activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine și se realizează atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege ... pedepse penale corespunzătoare; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt modalitățile de a fi absolvit de pedeapsă printr-o lege clară, previzibilă, care să fie aplicabilă în mod egal pentru condamnați cu aceleași semne. Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin.(3) lit.n) din Constituție (HCC nr.12 din 14 mai 2018, §35, 36).

2. Principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale, inclusiv instanțelor de judecată, două obligații esențiale: (1) interpretarea corectă și aplicarea în mod uniform a legii penale; (2) interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile (HCC nr.12 din 14 mai 2018, §37).

3. Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (Rohlena v. Cehia [MC], 27 ianuarie 2015, §50; Vasiliauskas v. Lituania [MC], 20 octombrie 2015, §154; Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, §48). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, clare și previzibile.

4. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, §68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor

normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

5. Condiția **clarității și a previzibilității** este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală, care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme precum și care sunt prevederile legale privind absolvirea de pedeapsă penală prin amnistiere, grațiere, sau alte modalități (*Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, §47).

6. Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, această ar putea antrena o rigiditate excesivă. Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele în schimbare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Parmak și Bakir v. Turcia*, 3 decembrie 2019, §59).

7. Cu privire la **clarificarea normelor juridice**, Curtea Europeană a reținut că dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul procesului de creare a dreptului este o parte bine-consolidată și necesară a tradiției juridice în statele-părți la Convenție.

Articolul 7 din Convenție nu poate fi citit ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale prin intermediul interpretării judiciare de la caz la caz, cu condiția ca evoluția care rezultă să fie conformă cu esența infracțiunii și să fie previzibilă în mod rezonabil (*Kononov v. Letonia* [MC], 17 mai 2010 §185).

Atunci când **examinează previzibilitatea unei norme penale**, Curtea Europeană trebuie să se asigure dacă interpretarea judiciară a legii penale a continuat pur și simplu o linie perceptibilă a dezvoltării jurisprudențiale (*Dragotiniu și Militaru-Pidhorni v. România*, 24 mai 2007, §44).

8. Pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu **suficientă claritate înfăptuirea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv**, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, §66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, **nu trece de testul previzibilității**. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, §61; HCC nr.2 din 23 ianuarie 2020, §46).

9. Textul Legii nr.243/2021 ...” *doar dacă a fost refuzată de comisia specială*”, prin aceeași exigențelor legalității pedepsei penale prin prisma Constituției și a jurisprudenței sale anterioare, și anume în baza testului stabilit în Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018 și în Hotărârea nr.24 din 17 octombrie 2019, nu numai că nu recă testul previzibilității și clarității, dar restricționează drepturile fundamentale privind accesul la justiție și la păsare, ori, prin aceeași lege nu se prevede modalitatea de formarea a comisiei Speciale pentru condamnații care nu au început executarea pedepsei penale intrate în vigoare, deși deja au calitatea de condamnat printr-o decizie judecătorească irevocabilă.

10. Cu privire la condiția accesibilității prevederilor contestate, Legea amnistiei nr.243/2021 - acesta este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.325-333 din 31.12.2021, și ici operează prezumția cunoașterii legii, care decurge din principiul general de drept *nemo censetur ignorare legem*. Prin urmare, nu există niciun dubiu cu privire la faptul că dispozițiile examinate îndeplinesc condiția accesibilității.

11. Așadar, din rațiunile clarității și previzibilității legii penale, contrazicerea dintre 2 norme ale uneia și aceleași Legi generează o stare de incertitudine juridică și creează impedimente la interpretarea articolului de către instanțele judecătorești, deci, nu îndeplinește standardul calității legii penale, fiind contrar articolelor **1 alin.(3) și 22, coroborate cu articolul 23 din Constituție**.

12. Ridicînd această Excepție, partea apărării nu are scopul interpretării și aplicării acestor prevederi generale la circumstanțele factuale ale cauzei, însă, reșeind din jurisprudența Curții Europene, una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică.

13. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai **înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor**, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre (*Dragotoniu și Militaru-Pidhorni v. România*, 24 mai 2007, §§36, 37; *Kafkaris v. Cipru*, 12 februarie 2008, §141; *Del Rio Prada v. Spania*, 21 octombrie 2013, §92, 93). Utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu exigentele **clarității și previzibilității**, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §96-104).

14. Având în vedere multitudinea semnificațiilor normei contestate, destinatarul normei penale nu poate cunoaște care este acțiunea sa de adresare în judecată, prin intermediul reprezentantului său, în același timp fiind restricționat prin aceeași lege a amnistiei nr.243/2021, astfel încât să-și adapteze conduita în modul corespunzător. Chiar dacă se face apel la consultanța de specialitate, destinatarul normei ar putea fi privat de posibilitatea conformării cu prevederile legale, aflându-se într-o stare de insecuritate juridică.

15. În cauza *Liivik v. Estonia*, Curtea Europeană a observat că reclamantul fusese condamnat pentru crearea unei situații în care a fost periclitată păstrarea activelor statului, iar acest fapt a fost considerat un prejudiciu semnificativ, chiar dacă riscurile nu s-au materializat. Mai mult, tribunalele naționale au hotărât că reclamantul a provocat daune morale semnificative intereselor statului, el ignorând simțul general al dreptății. **Curtea a considerat că această daună morală semnificativă nu poate fi dovedită**. Norma de drept penal a fost aplicată pe o bază discreționară. Un asemenea criteriu vag a **încălcat condițiile clarității și previzibilității efectelor unei legi** (Hotărârea din 25 iunie 2009, §96-104).

16. Prin urmare, Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova
Al.(3) al.(2)

(3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

și

Al.4 art.2 sintagma "poate" din textul normei

(4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal.... dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată. inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

nu îndeplinește standardul calității legii penale, fiind contrară articolelor 1 alin.(3), 20, și 22, coroborate cu articolul 23 din Constituție.

17. Articolul 16 din Constituția Republicii Moldova garantează tuturor drepturi și libertăți egale, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Este absolut nejustificat tratamentul diferențiat existent între persoanele cu statut de condamnat ce execută pedeapsa penală cu închisoarea și persoanele custatut de condamnat ce nu au început a executa pedeapsa penală sub formă de închisoare.

18. Concluzia caracterului nejustificat al tratamentului diferențiat, devine și mai evidentă în ceea ce privește absolvirea de pedeapsă penală acordată prin lege pentru persoane condamnate pentru aceeași normă, aceeași mărime de pedeapsă, prin lege imprevizibilă, neclară acordă unele facilități la unii condamnați și îi neglijează pe alții cu același statut – fapt ce este nejustificat.

Apărarea consideră că de beneficiul acestui drept la absolvire de pedeapsă prin amnistie trebuie să se bucure în mod egal toți condamnații cu aceleași criterii, ce se află în situații egale.

19. În vederea garantării interesului legalității acordării beneficiilor sociale, prin amnistie, consider că este justificat tratamentul diferențiat la acordarea beneficiului de acest drept doar în cazul persoanelor care execute pedeapsa real în penitenciare.

Astfel egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (i.e. discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (i.e. discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil.

20. Diferență de tratament în domeniul executării pedepsei și absolvirii de la executarea pedepsei **NU urmărește un scop legitim și NU respectă o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit. Normă legală invocată NU respectă aceste exigențe.**

Prin prisma art.16 din Constituție, în cazul dat Nu se garantează condamnatilor protecție specială EGALĂ, ori, statul se obligă să ofere respectarea drepturilor fundamentale tuturor inculpaților, nu numai la o parte din ei.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuiu sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁴

1. Avînd în vedere că în juresprudența sa Curtea Constituțională a reținut că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat, în continuare ne vom expune asupra fiecărui element.

2. Sesizarea înaintată de avocatul Angela Procopciuc în inteeresole lui Cotulevici Vitalie, în cazul modificării normei, duce la soluționarea problemei de drept care face obiectul controlului de constituționalitate, singura condiție pe care o verifică instanța constituțională este cea privind aplicabilitatea normei contestate în litigiul din fața instanței *a quo* (a se vedea, în acest sens, HCC nr.25 din 11 noiembrie 2018, §34-36)- este RESPECTATĂ.

3. Conducîndu-ne de juresprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova care a statuat constant că orice diferență de tratament nu implică în mod automat o încălcare a articolului 16 din Constituție și pentru a stabili încălcarea articolului 16 din Constituție trebuie să se constate faptul că persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază de tratament preferențial și că această distincție este discriminatorie (*printre multe altele, ne conducem de Hotărîrea nr.3 din 18.01.2019 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.1585 din 27.02.1998*).

Din aceste considerente, argumentăm încălcarea prin cumul a Art.16 din Constituție față de condamnații ce execută pedeapsa penală și cei care nu execută pedeapsa penală.

4. Articolul 54 aliniatul 2 din Constituția Republicii Moldova prevede că drepturile și libertățile fundamentale ale omului pot fi supuse limitărilor și constrîngerile decît dacă sînt prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

De asemenea, restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

5. Urmînd logica prevederilor constituționale enunțate mai sus, un **tratament diferențiat este discriminatoriu** dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică, dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

6. E adevărat că Statul dispune de o anumită marjă de apreciere pentru a justifica un tratament diferit aplicat persoanelor aflate în situații analoge. Însă, domeniul de aplicare al marjei de apreciere variază în funcție de circumstanțe și de context.

Situația reglementată de normele contestate cade sub incidența Arti.16 din Constituție, deoarece, după cum a explicat în hotărârile sale anterioare Curtea Constituțională, Articolul 16 din Constituție intră în acțiune atunci când situația la care se referă dezavantajul implică una din condițiile de exercitare a unui drept garantat, sau dacă măsurile criticate vizează exercitarea unui drept garantat.

7. Pentru ca Articolul 16 să fie operabil, este suficient ca situația reglementată de normele contestate să intre în domeniul de aplicare al uneia sau mai multor dispoziții ale Constituției, care garantează drepturi fundamentale, prevăd expres dreptul la șanse de egalitate la aplicarea unei legi prin care se absolvă de pedeapsă penală condamnatii.

8. Prin urmare, Articolul 16 din Constituție este aplicabil cazului dat și în consecință, statul, atunci când decide să instituie un sistem de facilități în domeniul executării pedepsei penale, ca legea amnistiei, trebuie să facă acest lucru într-un mod compatibil, clar, previzibil și egal prin prezenta normă a Legii.

O astfel de excludere generală și automată, față de un grup de persoane, fiind fondată pe tratare de poziție socială, depășește domeniul de aplicare a unei marje acceptabile de apreciere a Statului, oricât de largă ar fi, și considerăm că este incompatibilă cu Articolul 16 din Constituție.

9. Cei de-al doilea aspect al argumentării încălcării drepturilor constituționale se referă la norme ce duc la lipsa de imparțialitate a judecătorilor prin aprecierea arbitrară, subiectivă a situațiilor analogice, prin locunele din legea penală aplicabilă.

10. Legea penală trebuie să fie certă, pentru a nu permite judecătorului să o interpreteze la dorința sa proprie, pentru că în cazul aplicării legii penale să nu trezească dubii de imparțialitate aprecierea circumstanțelor, care permit categoric aplicarea unei legi penale sau constatarea circumstanțelor ce nu permit în genere aplicarea acestei legi.

11. Preeminența dreptului include, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor, cât și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

12. Garanțiile instituite în Constituție impun ca legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel, încât fapta și pedeapsa să fie cert definite, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală.

13. Sintagma dintr-o normă "cuvintul poate" generează interpretări abuzive, care direct denotă despre lipsa de imparțialitate a judecătorului, iar de aici încălcarea dreptului la un proces echitabil. Cerința interpretării stricte a normei penale urmărește protecția persoanei împotriva arbitrarului.

F. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale recunoașterea neconstituționalității următoarelor norme din-

1.1 Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova

Articolul(2) alineatul (3)

(3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) ure loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Articolul 2 alineatul (4) sintagma "poate" din textul normei

(4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal... dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

DATE SUPPLEMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII
LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ RELEVANTĂ

1. CONSTITUȚIA Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994 (Monitorul Oficial nr. 1 din 12.08.1994)

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16 Egalitatea

“(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 116 Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

Articolul 54 Restriângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restriângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. [...] (4) Restriângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

LEGEA nr.121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.129-131, art.618)

Articolul 1 Scopul legii și domeniul de aplicare

“(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.[...]”

Articolul 2 Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

discriminare – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criteriile presupuse;

discriminare directă – tratarea unei persoane în baza oricăruiia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă;

Articolul 3 Subiecții domeniului discriminării

Subiecți în domeniul discriminării sînt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat.

Articolul 6 Interzicerea discriminării

Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației.

Articolul 8

Interzicerea discriminării privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului

Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la:

- a) serviciile oferite de autoritățile publice;
- b) serviciile de asistență medicală și alte servicii de sănătate; [...]

LÉGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ RELEVANTĂ

CONVENȚIA Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO)⁵ * *Adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950. A intrat în vigoare la 3 septembrie 1953. În vigoare pentru Republica Moldova din 12 septembrie 1997.*

Articolul 1 Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 14 Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

G. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

1. Copia cererii avocatului în interesele inculpatului Cotulevici Vitalie
2. Copia sentinței judecătorești din 25.01.2023
3. Mandatul avocatului
4. Materialele cauzei penale

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declarăm pe propria onoare că informațiile prezentate curții sunt veridice.

Petitionarul *Komysebur* Cotulevici Vitalie

Reprezentat de
Avocatul *Angela Procopciuc*

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul nr.1a-208/2023

ÎNCHEIERE

15 februarie anul 2024

municipiul Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

Având în componența sa:

Președintele ședinței de judecată

Rotaru Ala

Judecătorii:

Revenco Angela, Pușca Dumitru

Grefier

Simionica Oxana

Cu participarea:

Procurorul Dubăsari Valeriu

Avocatului Procopciuc Angela

Interpretului Cruc Angela

Judecând în ordine de apel în ședință publică apelurile declarate de către avocatul Procopciuc Ion și inculpatul Cotulevici Vitalie și de avocatul Procopciuc Angela în interesele inculpatului Cotulevici Vitalie împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 25.01.2023 în cauza penală privind învinuirea lui Cotulevici Vitalie în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 al.2 lit.b) CP RM

C O N S T A T Ă:

Prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 25.01.2023:

-Cotulevici Vitalie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit.b) Cod penal și în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de timp semiînchis.

-În temeiul art.90 Cod penal s-a suspendat condiționat executarea pedepsei cu închisoarea aplicată lui Cotulevici Vitalie cu stabilirea unei perioade de probațiune de 3 (trei) ani.

-Conform art.90 alin.(6) lit.a) Cod penal, s-a obligat Cotulevici Vitalie ca pe perioada de probațiune fixată să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

-S-a obligat inculpatul Cotulevici Vitalie, de a semna în instanță, angajamentul în scris conform art.90 Cod penal.

-Medvețchi Pavel a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit.b) Cod penal și în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de timp semiînchis.

-În baza Legii nr.243 din 24.12.2021, „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”, Medvețchi Pavel s-a liberat de executarea pedepsei penale.

-S-a aplicat inculpaților Medvețchi Pavel și Cotulevici Vitalie măsura preventivă - obligarea de a nu părăsi localitatea, pînă cînd sentința va deveni definitivă.

-S-a încasat de la Medvețchi Pavel și Cotulevici Vitalie în mod solidar, în contul statului cheltuielile judiciare în sumă de 832 (opt sute treizeci și doi) lei, care nu urmează a fi puse în executare, deoarece au fost achitate de către Romanov Alexandru.

-A fost soluționată chestiunea corpurilor delictive.

Pentru a se pronunța în sensul celor expuse instanța de fond a reținut că Cotulevici Vitalie, la data de 13.01.2021, fiind împreună cu cunoscuții săi Romanov Alexandr Andrei și Medvețchi Pavel Alexandr, pe str.Babinschi nr.2, din mun.Bălți, care conform art.131 din Codul penal, se atribuie la loc public, din intenții huliganice, ignorând circumstanțele ce asigură o ambianță liniștită în societate, manifestând o vădită lipsă de respect față de aceasta, au încălcat grosolan ordinea publică, bazată pe respectarea normelor de drept și convețuire socială, care asigură securitatea publică și personală a cetățenilor, prin provocarea unui conflict cu Ian Rusu care se afla pe adresa susmenționată împreună cu cet.Tamara Ciubotaru și minora

și acționînd cu o obrăznicie deosebită și agresivitate excesivă, în prezența mai multor persoane, fără careva motive întemeiate, în rezultatul căruia Alexandru Romanov a aplicat un obiect destinat pentru dezorientare temporară, adică pentru vătămarea integrității corporale, și anume un balonaș cu gaz lacrimogen, stropindu-l cu sprai în regiunea ochilor lui Ian Rusu. După care, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzînd urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora în timp ce ultimul s-a ținut cu mîinele la ochi, a primit de la Alexandru Romanov lovituri cu pumnul în față și diverse lovituri cu picioarele. După care Cotulevici Vitalii Valerii i-a aplicat împreună cu Pavel Medvețchi lovituri în regiunea abdomenului și a spatelui lui Ian Rusu, ambii lovind de aproximativ 4-5 ori fiecare, la fel a aplicat lovituri în față ultimului, cauzîndu-i astfel cet.Ian Rusu conform raportului de expertiză judiciară nr.202110P0022 din 21.01.2021, plăgi contuze a ambelor buze pe dreapta, ce se califică ca vătămare neînsemnată. La fel, de către cet.Alexandr Romanov a fost aplicat spraiul lacrimogen, în privința minorei

și ulterior două lovituri cu pumnul în față, provocîndu-i ultimei dureri fizice. Tot atunci, Vitalii Cotulevici a aplicat o lovitură cu piciorul, în regiunea abdomenului cet.Tamara Ciubotaru, cauzîndu-i astfel conform raportului de expertiză judiciară nr.202110P0026 din 15.01.2021, o echimoză pe abdomen pe suprafața laterală stîngă, ce se califică ca vătămare neînsemnată, după care de către Vitalie Cotulevici a fost aplicată o lovitură cu pumnul în regiunea feții minorului , care de asemenea s-a apropiat de mulțimea implicată în conflict cauzîndu-i astfel minorului . conform raportului de expertiză judiciară nr.202110P0025 din 15.01.2021, excoreații pe obrazul stîng, ce se califică ca vătămare neînsemnată, după care s-au eschivat de la fața locului într-o direcție necunoscută.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Cotulevici Vitalii Valerii, a săvârșit infracțiunea de Huliganism, - după semnele calificative prevăzută de art.287 alin.(2) lit.b) din Codul penal - huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, cu aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, comis de două sau mai multe persoane.

Sentința instanței de fond a fost atacată cu apel de către avocatul Procopciuc Ion și inculpatul Cotulevici Vitalie, care în motivare invocă consideră sentința vădit ilegală și contravine normelor naționale și internaționale, drepturilor fundamentale ale inculpatului, fiind pasibilă casării din următoarele considerente:

-Apărarea pretinde că învinuirea adusă lui V.Cotulevici nu s-a confirmat, iar acțiunile lui nu întrunesc semnele componente de infracțiune încriminată- al.2 lit.b art.287 CP din următoarele motive:

-Pornind de la Comentariile art.287 CP survine raspunderea penală pentru huliganism în cazul în care sunt prezente elementele componente de infracțiune:

-Latura obiectivă- se exprimă prin acțiuni directe intenționate care încalcă: -grosolan ordinea publică, -însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, -prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

-Trăsătura esențială a huliganismului este încălcarea grosolană a ordinii publice, exprimată printr-o vădită lipsă de respect față de societate.

-Ordinea publică înseamnă o totalitate de relații sociale, ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, de inviolabilitate a persoanei și a integrității patrimoniului, precum și activitatea normală a instituțiilor de stat și publice.

-Prin încălcare grosolană a ordinii publice ce exprimă o vădită lipsă de respect se are în vedere săvârșirea unor acțiuni intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire, care sunt încălcate într-un mod grosolan și demonstrativ de către violatorul ordinii publice prin necuviință, neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățenii, prin înjosire a onoarei și demnității personalității, încălcare îndelungată și insistentă a ordinii publice, zădărniciere a activităților de masă, suspendare temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, transportului obștesc etc.

-Prin huliganism însoțit de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe se are în vedere atât violența psihică cât și cea fizică, ce se poate manifesta prin cauzarea unor prejudicii sănătății, care pot surveni în urma săvârșirii unor acțiuni cu caracter violent produse prin aplicarea de lovituri, prin imobilizarea, îmbrâncirea, punerea unei piedici victimei, urmate de cauzarea vătămarilor intenționate ușoare sau medii a integrității corporale sau sănătății (art.152 alin.1 și 153 CP).

-Prin huliganism însoțit de obrăznicia deosebită presupune săvârșirea unor acte huliganice violente, nimicirea averii proprietarului, întreruperea manifestărilor de masă, întreruperea temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, transportului etc.

-În cazul lui Vitalie Cotulevici este lipsă toate cele 3 semne ale laturii obiective de huliganism, deoarece acesta nu a încălcat grosolan ordinea publică, nu a tulburat liniștea de conviețuire în societate, nu a violat integritatea patrimoniului, sau activitatea normală a instituțiilor de stat și publice, iar acțiunea sa de aflare lângă Rusu I. pe de o parte și Medvetchi P., care s-au încaerat 2-3 min. pe de altă parte nu este o încălcare îndelungată și insistentă a ordinii publice. Dupa înregistrări 2 min 41 de sec).

-V.Cotulevici în 2-3 minute de aflare a sa pe stradă Babcinschi, lângă casa nr.2 nu a exprimat o vădită lipsă de respect față de societate, nu a săvârșit nici o acțiune intenționată ce ar atenta la regulile sociale și morale de conviețuire.

-Acuzarea nu a adus nici o probă care să indice care norme sociale și morale de conviețuire au fost încălcate de V.Cotulevici într-un mod grosolan și demonstrativ a ordinii publice:

-Care necuviință, neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățenii, a admis V.Cotulevici, prin ce înjosire a onoarei și demnității personalității a admis ultimul.

-Acea presupusă încălcare - aflarea sa în anumit loc - a durat doar câteva zeci de secunde (declarațiile martorilor), pe când latura obiectivă stabilește ca încălcarea comisă să fi fost îndelungată și insistentă a ordinii publice, sau zădărnicierea activităților de masă, suspendare temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, transportului obștesc etc.

-Nici una din cele stabilite de legiuitor nu sunt prezente în acțiunile lui V.Cotulevici și cele pretense nu se confirmă prin nici o probă pertinentă la cauza data.

-Ba din contra, comportamentul lui Rusu I. a fost foarte agresiv. El s-a dezbracat de scurta și s-a apropiat de Romanov A., s-a pregătit să-l lovească. Rusu I. s-a năpustit asupra lui Medveschi P. De asemenea Rusu I. s-a apropiat de Cotulevici V., însă ultimul de asemenea nu a vrut să primească lovituri de la el, și a fugit de acolo de altă parte a drumului.

-Latura obiectivă prevede în mod obligatoriu prezența semnului calificativ - acțiuni care -prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

-În învinuirea adusă lui V.Cotulevici la 12.02.2021 prin ordonanța procurorului V.Cebanciuc lipsește semnul calificativ acțiuni care -prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită. Or, lipsa semnului calificativ denotă de lipsa laturii obiective ale componentei de infracțiune încriminată lui V.Cotulevici prevăzută de al.2 lit.b art.287 CP.

-Tot din învinuirea adusă se pretinde și la aplicarea violentei asupra persoanei- Rusu Ian, probate prin actul de expertiză medico-legală nr.202110P0022 din 21.01.2021, fiindu-i cauzate plăgi contuze a ambelor buze pe dreapta, ce se califică, ca vătămări neînsemnate, care au fost pricinuite în rezultatul unei singure lovituri.

-Însă, leziunile corporale indicate în actul nr.202110P0022 -plăgi contuze a ambelor buze pe dreapta lui Rusu I. i-au fost pricinuite de o singură lovitură cu pumnul de către Romanov A., care a recunoscut acest fapt incriminat și conform sentinței din 17.06.2021 Romanov A. a fost pedepsit pentru acest fapt, fiindu-i numită în baza al.3 art.287 CP o pedeapsa sub formă de 2 ani închisoare, cu aplicare art.90 CP -1 an.

-Conform actului de expertiză nr.202110P0026 din 15.01.2021 se constată, că la Ciubotaru Tamara la examinarea medicală s-a depistat o echimoză pe abdomen pe suprafața lateral stingă de culoare violacee cu ten cafeniu. A apărut de la o singură lovitură. Luind în considerație descrierea culorii vinataii expertul medico legist a concluzionat, că vinataia a fost pricinuită cu 6-8 zile pînă la momentul examinării ei de către expert. Ea fiind examinată în aceeași seară de medici. Deci se exclude, ca Ciubotaru T. să primească vinataia în seara de 13.01.2021.

-Conform actului de expertiză nr.202110P0025 din 15.01.2021 la s-au depistat escoriații pe obrazul sting. Apariția escoriațiilor în urma loviturii cu pumnul se exclude. Ultimile au apărut în urma acțiunii degetelor miinilor. Expertul Grecu L. nu exclude acțiuni de autoînutilare din partea victimei.

-Acuzarea de stat nu a prezentat nici o probă scrisă- altă expertiză medico-legală a victimei Rusu Ian, care să delimiteze vătămările corporale ale ultimului încriminate lui V.Cotulevici, de cele cauzate de Romanov A. la 13.01.2021, pentru care ultimul a fost condamnat la 17.06.2021.

-Faptul cauzării vătămărilor neînsemnate lui Rusu Ian la 13.01.2021 la o ora nestabilită este un dubiu, atunci cînd în acuzarea lui V.Cotulevici se indică că acestea au fost cauzate mai întii de Romanov A. după consumarea infracțiunii de huliganism Conform art.8 CPP orice dubiu ce nu poate fi înlăturat prin nici o probă urmează a fi interpretat în favoarea inculpatului V.Cotulevici.

-Tot la latura obiectivă mai există un dubiu și anume: conform acuzării V.Cotulevici este învinuit de aplicarea unei lovituri în pintece lui Ciubotaru Tamara însă, urmările acestor vătămări potrivit actui invocat nr.202110P0025 din 15.01.2021 se constată o singură vîntăe, de culoare violacee cu ten cafeniu care a apărut cu 6-8 zile pîna la examinare. (vezi declarațiile expertului Gtrecu L.), adică Ciubotaru T. a primit vîntaia în perioada 07-09.01.2021 adică în perioada Crăciunului și nu în momentul incidentului-13.11.2021.

-În raport cu declarațiile martorilor (chiar și procesele verbale de confruntare pe caz nu rezultă că V.Cotulevici a lovit-o pe Ciubotariu T.)

-Latura subiectivă a huliganismului se caracterizează prin comiterea cu intenție directă a infracțiunii; persoana conștientizează că încalcă grosolan ordinea publică, exprimînd astfel o vădită lipsă de respect față de societate, sau obrăznicie deosebită și dorind acest fapt.

-Apărarea pretinde că în acțiunile lui V.Cotulevici nu este prezent nici latura subiectivă, deoarece nici o probă din cele prezentate judecății nu dovedesc că V.Cotulevici cu intenție directă a comis acțiuni, conștientizând că prin apropierea de Rusu I., care l-a înșfacat de cap pe Medvetchi P. cu intenția sa-i desparta pe timp de 1 minut, fara sa vorbeasca sau sa insulte pe cineva încalcă grosolan ordinea publică, exprimă astfel o vădită lipsă de respect față de societate și a dorit acest fapt.

-Se pretinde că probele dobândite de acuzatorul de stat și puse în baza învinuirii au fost dobândite cu încălcarea cerințelor art.94 CPP care stabilesc că (1) În procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței... :

1) prin aplicarea violenței, amenințărilor sau a altor mijloace de constrângere, prin violarea drepturilor și libertăților persoanei;

2) prin încălcarea dreptului la apărare al bănuitului,

8) cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod;

11) prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la savârșirea infracțiunii;

-Toate înscrisurile dobândite în perioada admiterii încălcărilor esențiale ale drepturilor lui V.Cotulevici de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod conform art.94 CPP sunt ilegale și nu pot fi puse la baza sentinței.

-Pe parcursul procesului penal lui Cotulevici Vitalie iau fost încălcate drepturile procesuale:

-Mai întâi de toate o să mă refer la încălcarea procedurii legale, inclusiv a ordinii de sesizare a instanței, fapt care generează încetarea procesului

-Pentru a priva, sau limita o persoană de drepturile sau libertățile fundamentale proclamate, inclusiv dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, dreptul de a lua cunoștință cu toate materialele cauzei penale, de a face cereri, de a invoca nulitatea a careva acte procedurale, de a expune o referință la rechizitoriul părții oponente, anume la faza finisării urmăririi penale, și nu ulterior, este importantă o serie de condiții, care urmează a fi respectate. În speță, este necesar ca limitarea dată să fie prevăzută de lege, să fie una proporțională unui scop, din cele indicate expres de articolului 54 din Constituție, care stipulează că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute și cu respectarea procedurii sau condițiilor, stabilite de lege, și doar care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele majore, expres legale.

-În concluzie, Curtea a reținut că niciuna dintre neregularitățile constatate în faza de urmărire penală și cea de judecată în primă instanță nu a fost remediată ulterior de către instanțele superioare, care nu au făcut decât să reitereze constatările procurorului și nu au analizat plângerile formulate în mod repetat de către inculpați în legătură cu neregularitățile din cursul procesului. În consecință, a fost încălcat art.6 § 1 coroborat cu art.6 § 3 lit.b), c) și d) din Convenție, or procesul în litigiu, în ansamblu, nu a respectat cerințele unui proces echitabil.

-În speță partea apărării a intentionat să utilizeze institui nulității, stabilit de art.251 Cod procedură penală, cu respectarea alin.(4), că încălcarea oricărei alte prevederi legale decît cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului doar dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - cînd partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată - cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

-În aceasta privința trecem în evidența, ca procurorul Cebanciuc V., care a reluat cauza în procedură la 12.02.2021 a planificat și l-a pus sub învinuire pe Cotulevici V., el fiind de prima dată pe acest dosar audiat în calitate de martor, apoi petrecute confruntări cu Dumnealui, tot fiind martor. Dna Procuror a refuzat să-l audieze în calitate de învinuit, pur și simplu, în criză de timp a indicat în procesul verbal, că ultimul confirmă declarațiile date la urmărirea penal în calitate de banuit.

-Prin acest fapt la momentul înaintării învinuirii Cebanciuc V. i-a încălcat grav drepturile lui Cotulevici V. la un proces echitabil, consfințite în art.6 CEDO. Prezentându-se cu apărătorul din oficiu (de stat) i-a adus învinuirea, fără a-i prezenta translator. La fel d-na Cebanciuc V. la 17.02.2021 a anunțat despre finisarea urmăririi penale lui Cotulevici V. fără translator și fără avocat, fapt menționat în procesul verbal din 17.02.2021, care de asemenea este o încălcare gravă a procedurii și a drepturilor procesuale ale inculpatului Cotulevici V. și anume, dreptul la apărare art.5 CEDO, dreptul la un proces echitabil art.6 CEDO.

-În momentul intrării în proces a unui apărător prin contract, cauza penală se afla pe rol în instanța de judecată. La fel Cotulevici V. nu a primit rechizitoriul pe caz în limba pe care o posedă, adică în limba rusă.

-Procurorul a trimis cauza „subit” în instanța, fapt care, pe de o parte a limitat complet dreptul de a face cunoștință cu materialele cauzei a învinuitului Cotulevici V. și a invoca nulități, pe de altă parte a încălcat grav procedura de sesizare a instanței.

-Tot odată, generalizăm că inculpatul Cotulevici V., nu a avut acces prealabil la materialele cauzei.

-Vinovat de situația creată este partea acuzării, care la finisarea urmăririi penale, ca și în cadrul acesteia grav a încălcat prevederile legale, drepturile și garanțiile inculpatului la apărare, implicit la un proces echitabil, fiind ignorate elementarele norme, reguli și garanții procesuale, în mod grav și ireparabil, fiind încălcate prevederile legale care reglementează desfășurarea procesului penal și cele referitoare la procedura de sesizare a instanței, încălcări ce nu pot fi înlăturate decât prin anularea actelor respective, ceea ce în virtutea alineatelor (2) și (3) art.251 Cod procedură penală atrage nulitatea acestor acte și proceduri, or apărarea a fost privată de o etapă importantă, inclusiv de drepturile stabilite de alin.(6) art.293, alin.(4) art.251 Cod procedură penală, de a formula cereri noi în legătură cu urmărirea penală, și de a invoca nulitatea actelor procedurale, drept acordat doar la terminarea urmăririi penale - când partea ia cunoștința de materialele dosarului, fapta care poate fi corectată doar prin anularea acestor acte.

-Respectiv, se impune a aminti că dacă nu a luat cunoștință cu materialele cauzei, avocatul nu putea și a invocat, analogic ca și în cauza Beraru împotriva României, Hotărârea din 29 decembrie 2014, deja citată, că nu poate asigura dreptul la apărare efectivă, fiind afectat cât dreptul la apărare, atât și principiul egalității armelor, garantate de art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, manifestate prin posibilitatea dată părților de a-și expune cauza în fața organelor judiciare, fără a fi dezavantajate în fața părților adverse ori organelor de urmărire penală, dreptul de a se familiariza cu probele dosarului, dreptul de a combate susținerile și argumentele părților adverse, dar și înlesnirile necesare pregătirii apărării (concretizate prin timpul fizic ce trebuie acordat pregătirii apărării, comunicarea liberă cu avocatul, accesul la dosar). Deși ar părea ca aceste garanții se acordă doar în faza de judecată, ele sunt aplicabile în egala măsură și etapei procedurale a urmăririi penale, aceasta fiind parte din procesul penal și caracterizându-se prin aceea că în timpul ei se administrează majoritatea probelor.

-Prin urmare, legalitatea limitării în dreptul la asistență juridică în timpul urmăririi penale trebuie luată în considerare în lumina impactului general asupra dreptului la un proces echitabil (cauza Pishchalnikov vs Rusia, nr.7025/04). Or, la faza de urmărire penală partea apărării dispune de mecanisme procesuale limitate la administrarea probelor și la participarea activă și independentă a avocatului în probatoriu. Dreptul de a solicita efectuarea unor acțiuni procesuale suplimentare sau de a cere excluderea anumitor probe, invocarea nulității anumitor acțiuni procesuale, solicitarea încetării cauzei penale sau scoatere de sub învinuire, partea apărării o poate folosi efectiv doar la etapa corespunzătoare a fazei urmăririi penale și anume luarea de cunoștință cu materialele cauzei penale.

-Aceasta pentru că dreptul la apărare indiferent sub ce formă îmbracă se aplică întregii proceduri (cauza Salduz vs Turcia, cererea nr.36391/02, cauza Yevgeniy Petrenko vs Ucraina, cererea nr.55749/08). Apărarea efectivă și concretă în fazele inițiale ale procedurii penale constituie un element esențial a dreptului la un proces echitabil (CEDO, cauza John Murra vs Regatul Unit, nr. 18731/91, 8 februarie 1996).

-Orice excepție de la acest drept trebuie delimitată în mod clar chiar și în cazul în care apar motive de constrângere, limitările nu trebuie să aducă atingere drepturilor suspectului sau inculpatului. În speță, privarea de dreptul de a face cunoștință cu materialele cauzei penale care îl vizează, anume la faza finisării urmăririi penale, i-a afectat în mod iremediabil dreptul la apărare a dlui Cotulevici Vitalie, încălcându-se astfel articolul 6 § 3) lit.(c) coroborat cu articolul 6 § 1).

-De altfel, principiul egalității armelor în proces garantează dreptul părților și apărătorilor lor de a accesa actele aflate la dosarul cauzei, în cadrul urmăririi penale, adică înainte de momentul prezentării materialului de urmărire penală spre cercetare judecătorească, or în cauza Forum Maritim vs. Romania, nr.63610/00 și 38692/05, Curtea Europeană a stabilit ca s-a încălcat dreptul acesteia la un proces echitabil, prin aceea ca avocatul angajat nu a avut acces prealabil la actele dosarului de urmărire penală. În cauza Vermeulen vs. Belgia nr.19075/91, par.33 Curtea a arătat că a existat o imposibilitate, pentru reclamant, de a beneficia de o reală procedură contradictorie, aceasta însemnând oportunitatea pentru părțile unui proces de a lua cunoștința de orice dovada sau observație prezentate judecătorului de către „un funcționar independent” (procuror) și de a le discuta cu celelalte părți.

-În egala măsură, în cauza Kuopila vs. Finlanda nr.27752/95, par.27-28, Curtea a decis că nerespectarea dreptului de acces la piesele dosarului conduce automat la încălcarea principiului egalității armelor. Aceasta chiar și dacă, reclamanta a fost înștiințată cu privire la actele dosarului doar la finalul urmăririi penale, neavând posibilitatea, deci, să acceseze dosarul și să poată combate, analiza probele administrate de organele de urmărire penală.

-Mai mult decât atât, Curtea apreciază că nu pot fi îndeplinite cerințele unui proces echitabil în cazul în care un procuror sau un judecător este lăsat să decidă arbitrar dacă o declarație sau un alt document este considerat suficient de important pentru a fi comunicat părților procedurii. În cauza Rowe și Davis vs. Marea Britanie nr. 28901/95, par.54-55; 46-49 Curtea Europeană relevă faptul ca, deși, în condiții limitative și speciale, dreptul de acces la dosar poate fi limitat, totuși, în general, procurorul nu poate ține în secret dosarul de urmărire penală, nici măcar cu acordul instanței de judecată. De asemenea, se arată ca, în cazul limitării dreptului de acces la dosar, organele judiciare trebuie să ia măsuri pentru compensarea dificultăților create aparării prin această limitare.

-Aceasta chiar și dacă în cauza Kamasinski vs. Austria, nr.9783/82, par.87-88 în care Curtea a precizat că, uneori, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei și de garanțiile compensatorii din legislația națională, organul de urmărire penală poate să limiteze dreptul justitiabilului la dosar, dar cu condiția, sine qua non, de a al prezenta avocatului său, care neapărat trebuie să aiba acces la dosar în tot cursul procesului, precum și dreptul de a face copii de pe actele dosarului, copii pe care, desigur, să le poată prezenta clientul sau.

-În caz contrar se impune a aminti, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa a arătat că prezența fizică în proces a unui avocat, nu asigură prin ea însăși efectivitatea asistenței care este oferită acuzatului, totodată art.6 § 3 din Convenție, obligă autoritățile naționale competente să intervină efectiv dacă prestația neadecvată din partea avocatului, apare evidentă, pentru că dreptul prevăzut de § 3 lit.c) art.6 constituie un element al noțiunii de proces echitabil în materie penală cuprinsă în § 1 (cauza Imbroscia c. Elveției, 24 noiembrie 1993, §37 și cauza Brennan c. Marii Britanii, § 45).

-Altfel spus, dreptul oricărui acuzat de a fi apărat efectiv de un avocat ocupă un loc central în derularea unui proces penal, importanța lui constând în faptul că toate celelalte drepturi ar rămâne derizorii, fără garanții procedurale, autoritățile judiciare având obligația de a asigura acest drept. Asigurarea reală a apărării este o garanție, o premisă sigură a cercetării obiective și complete a probelor, o condiție sine qua non a aflării adevărului, a apărării drepturilor și intereselor legale a acuzatului, creând condiții necesare emiterii unei sentințe legale și temeinice. Or, desi, exercitarea efectivă a apărării este responsabilitatea persoanei acuzate și a avocatul său, ales sau numit din oficiu, art.6 § 3 lit.c), totuși obligă autoritățile naționale competente să intervină atunci când carențele apărării efectuate sunt evidente sau instanțele sunt informate în mod suficient cu privire la aceste carențe într-o altă manieră (Kamasinski c. Austriei, Czekalla c. Portugaliei, Sannino și Hermi c. Italiei).

-La concret constatăm și invocăm că contrar prevederilor art.293 Cod procedură penală, procurorul nu a acordat posibilitatea să facă cunoștință cu materialele cauzei penale învinutului Cotulevici V. în prezența unui translator, și în prezenta unui apărător (inclusiv și de stat) nu i-a permis să facă cereri, să facă obiecții, să invoce la concret și motivate nulitatea actelor procedurale, nu a acordat elementarul timp și înlesniri, indispensabile pregătirii apărării la faza finisării urmăririi penale.

-Astfel, la 18.02.2021 Procurorul în procuratura m.Bălți Cebanciuc V. după înaintarea unei noi învinuiri și audierea lui Cotulevici V., a semnat procesul despre terminarea urmăririi penale. Fără a stabili un grafic de a lua cunoștință cu materialele dosarului penal, procurorul formal a întocmit un proces, care a fost semnat de avocatul de serviciu, precum că l-a făcut cunoștință pe învinuit cu materialele dosarului penal, de fapt însă acțiunea de anchetă și întâlnirea propriu zisă, fiind organizată în lipsa interpretului, pe când toată procedura a fost dusă în limba de stat, pe care inculpatul Cotulevici V. nu o cunoaște pentru a face cunoștință cu ele.

-Procurorul Cebanciuc V. a întocmit tot atunci rechizitoriul și la 18.02.2021 și a sesizat instanța despre trimiterea dosarului spre examinare în fond în judecătoria Bălți, fără a elibera rechizitoriu lui Cotulevici V.

-Fără a finisa prezentarea materialelor dosarului penal pentru a lua cunoștință, fără a da posibilitate apărării să înainteze cereri și demersuri, conform art.293 al.6 CPP, fără a înmîna rechizitoriul, procurorul Cebanciuc V. a trimis cauza penală în judecată.

-Consider, că neacordarea dreptului de a face cunoștință cu materialele dosarului penal în prezența translatorului, care să-l traducă materialele dosarului este o încălcare gravă a dreptului la apărare.

-Procurorul l-a privat pe Cotulevici V. de dreptul de a înainta demers la finisarea urmăririi penale și facerea cunoștinței cu materialele dosarului penal în prezența unui translator.

-Toate aceste încălcări ale drepturilor lui Cotulevici V. în calitate de învinuit sunt fixate în dosarul penal pe care Cebanciuc V., l-a trimis fără a-l face cunoștință pe Cotulevici V. și pe apărătorul său, fără a-i da posibilitate învinutului să înainteze demersuri la finisare, fără a-i prezenta Actul de învinuire-Rechizitoriul în limba pe care el o cunoaște. De asemenea nu i-au fost prezentate învinutului înregistrările video, anexate la materialele dosarului penal.

-Cauza penală a fost expediată spre examinare instanței de judecată.

-Cu regret am constatat că fără a realiza aceste garanții procesuale, în detrementul drepturilor părții apărării, procurorul a expediat cauza penală în instanța de judecată. Respectiv, se concluzionează că a fost încălcată procedura de finisare a urmăririi penale, și ordinea de sesizare a instanței, ca urmare toate consecințele sunt afectate de nulitate absolută, după caz, relativă, care apriori se încadrează și în articolul 6 § 3 liter b) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în ceea ce privește înlesnirile necesare apărării, or

partea vulnerabilă nu are o altă garanție, decît dacă procesul penal, se desfășoară strict conform legii.

-La această fază procesuală importantă am fost privați de posibilitatea de a face cunostinta cu toate materialele cauzei, de a face copii, de a formula cereri motivate, de a invoca nulitatea mai multor acțiuni procedurale, de a contesta careva soluții în ordinea stabilită de lege. Contrar prevederilor alin.(5) art.296 Cod procedură penală, învinuitului și apărătorului nu ni s-a înmănat la timpul potrivit, prevăzut de lege o copie de pe rechizitoriu, în limba pe care o poseda Cotulevici V. în consecință, partea apărării a fost privată ireparabil de posibilitatea de a pregăti din timp apărarea, inclusiv de dreptul garantat de alin.(6) art.296 Cod procedură penală, de a formula și a prezenta la timpul potrivit, pînă a trimite cauza în instanță, a Referinței la rechizitoriu, care trebuia să fie anexată la dosar.

-Important este ca aceste drepturi și garanții procesuale, nu mai puteau fi recuperate și legea sub sancțiunea nulității, nu prevede posibilitatea de a continua procedura în lipsa fazei obligatorii.

-Referitor la obligația de a face cunoștință cu materialele cauzei penale, de a înmîna rechizitoriul în limba pe care o poseda învinuitul, doar la o anumită fază și într-o anumită consecutivitate, de a respecta desfășurarea procesului în strictă conformitate cu legea, menționăm că conform prevederilor alin.(1) punct.24) și 25) art.52 Cod procedură penală, în cadrul urmăririi penale (nu în cadrul judecării cauzei-n.m.), procurorul, trebuie să asigure posibilitatea de a lua cunoștință de materialele cauzei în condițiile prezentului cod, adică în condițiile stabilite de articolele 296 și 297.

-Tot el, întocmește rechizitoriul în cauza penală, copia căruia o înmînează învinuitului, și apoi trimite cauza în instanța de judecată competentă. Consecutiv, mai întîi se asigură posibilitatea părților de a lua cunoștință de materialele cauzei în condițiile prezentului cod, apoi, se întocmește rechizitoriul, după care, o copie a rechizitoriului o înmînează învinuitului, și doar după aceasta se trimite cauza în instanța de judecată competentă. Or, toate aceste procedurii consecvente, fiind executate în ordinea legală, reprezintă ordinea de sesizare a instanței de judecată, fiind garantul legalității procesului penal.

-Prin urmare, ireparabil a fost încălcată procedura de sesizare a instanței de judecată, ceea ce conform alineatelor (2) și (3) art.251 Cod procedură penală, ca fiind o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței atrage nulitatea actelor procedurale, inclusiv a rechizitoriului, or nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță și din oficiu, pentru că este necesară întru justa soluționare a cauzei, fiind un mijloc contra abuzului părții acuzării.

-Respectiv, sub acest aspect se invocă nulitatea absolută a procedurii de sesizare a instanței, inclusiv prin încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal, care atrage nulitatea tuturor actelor procedurale, care ar putea fi realizate în continuare, fiind pasibile doar cu încălcarea dreptului la apărare, care nu mai poate fi recuperat.

-Or, este evident că învinuitul Cotulevici Vitalie a fost privat de faza importantă a procesului penal, respectiv nu este posibil de a-i fi reabilitate drepturile și garanțiile procedural omise, așa cum nu mai este posibil de a ne reîntoarce la faza finisării urmăririi penale de pînă la sesizarea instanței de judecată, nu mai este posibil a face cunoștință cu materialele cauzei, anume la acea fază, așa cum nu mai este posibil de a ne înmîna rechizitoriul, tot la acea fază, pentru a fi posibil a înainta cereri la aceasta fază și a invoca nulitatea absolută a mai multor acte procedural, or conform alin.(4) art.251 Cod procedură penală, nulitatea urmează, doar dacă ar fi fost invocată la terminarea urmăririi penale - cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului. Nu mai este posibil a ne întoarce la etapa respectivă, pentru a realiza dreptul garantat de alin.(6) art.296 Cod procedură penală, de a formula și a prezenta la timpul potrivit, pînă a trimite cauza în instanță, a Referinței la rechizitoriu, care conform normei

citare, trebuia deja să fi fost anexată la dosar, această procedură nu mai poate fi recuperată, și sub sancțiunea nulității absolute, legea nu prevede o posibilitate de a continua procedura fără această fază legală obligatorie, și fără a materializa, în condițiile legii, drepturile nominalizate.

-Important a se atenționa că potrivit alin.(3) art.297 Cod procedură penală, oricum și în aceste cazuri, copia de pe rechizitoriu urma să se înmâneze obligatoriu apărătorului, cărui obligatoriu i se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință de ele. Așa este imperativul legal, așa este obligația procurorului așa sunt drepturile garantate de alin.(1), pct.22) și 26) alin.(2) art.66 Cod procedură penală, conform cărora, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la apărare.

-Organul de urmărire penală sau, după caz, instanța de judecată îi asigură învinuitului, inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege. Da, prin toate mijloacele neinterzise de lege și cu respectarea procedurii legale, după terminarea urmăririi penale, învinuitul este în drept să ia cunoștință de toate materialele cauzei și să noteze din ele datele necesare, să înainteze cereri de completare a urmăririi penale. Are dreptul să fie informat de către organul de urmărire penală despre toate hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, să primească copii de pe rechizitoriu sau de pe un alt act de finalizare a urmăririi penale.

-Potrivit normei legale, procurorul este obligat să asigure învinuitului, inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege, de a asigura desfășurarea procedurii penale în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod, respectiv ignorarea lor nu este mai puțin periculoasă decât fapta incriminată învinuitului.

-În acest sens, apărarea nu are pîrghii de a lupta cu partea opusă, o eventuală confruntare ar fi defavorabilă, pentru că nu există o „egalitate de arme”, or ignorarea prevederilor legale, implicit a garanțiilor contra abuzului, ca componente ale procesului echitabil, generează un șir de sancțiuni de nulitate, altfel drepturile afectate nu mai sunt reparabile. Anume din aceste considerente legea este atât de severă și generează nulitatea tuturor actelor procedurale, mai cu seamă atunci cînd nu putem „întoarce” timpul și procedura ireversibilă. Alte pîrghii contra abuzului, decât consecințele nulității absolute apărarea nu are, respectiv se solicită implicarea efectivă, activă și rezultativă a instanței, pentru a ne proteja drepturile lezate abuziv, implicit la această fază.

-De altfel, reiterăm că potrivit aliniatelor (2) și (3) art.297 Cod procedură penală, ceea ce nu avem în speță, legea stabilește o singură abatere de la normele imperative, menite să asigure un drept absolut, doar dacă învinuitul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, doar atunci apare dreptul procurorului de a trimite cauza în instanță, fără a realiza aceste acțiuni și doar în acest caz potrivit alin.(6) art.351 Cod procedură penală, instanța va dispune executarea acestor măsuri de către procuror.

-Potrivit alin.(6) art.351 Cod procedură penală, în alte cazuri, decât dacă învinuitul s-a eschivat de a lua cunoștință cu materialele cauzei și de a primi rechizitoriul, rechizitoriul ne înmînat la faza finisării urmăririi penale, pînă la trimiterea cauzei în instanță, nu mai poate fi înmînat inculpatului ulterior, la faza judecării cauzei, deoarece legea nu prevede o astfel de abatere pentru alte cazuri. La fel legea nu prevede o modalitate de începere a cercetării judecătorești în cazul în care rechizitoriul nu a fost înmînat inculpatului și avocatului, în condițiile legii, aceste drepturi și garanții procesuale, fiind omise ireparabil, nu mai pot fi recuperate și legea, sub sancțiunea nulității absolute, nu mai prevede o altă posibilitate de a continua procedura fără această fază legală obligatorie.

-Așa că să fim consecvenți imperativelor legale și să nu admitem nici o derogare.

-În aceeași ordine de idei, menționăm că dacă în raport cu învinuitul legea totuși mai prevede această mică excepție în cazul expres menționat, atunci, pentru apărător, care este garantul protejării drepturilor învinuitului, Legislatorul nu a stabilit nici o oarecare excepție de la procedura legală general. Nici o oricare altă procedură de înmînare a unei copii de pe rechizitoriu, decît ce-a prevăzută de alin.(5) art.296, după caz, aliniatele (2) și (3) art.297 Cod procedură penală, legea nu prevede. Or, potrivit alin.(6) art.351 Cod procedură penală, în cazul în care cauza a fost trimisă în instanța de judecată fără ca învinuitul (nu apărătorul-n.m.) să ia cunoștință de materialele dosarului și fără a primi copia de pe rechizitoriu, instanța dispune executarea acestor măsuri de către procuror, doar în raport cu învinuitul și nu cu apărătorul, deoarece conform aliniatelor (2) și (3) art.297 Cod procedură penală, chiar și dacă învinuitul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, oricum pînă a trimite cauza în judecată, copia de pe rechizitoriu se înmînează, în mod obligatoriu, apărătorului căruia i se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință.

-Respectiv, odată ce procurorul a ignorat la absolut dreptul apărării, inclusiv dreptul meu în calitate de avocat, de a avea o copie de pe rechizitoriu, pînă a trimite cauza în instanță astfel încît eu sa pot pregăti calitativ apărarea, inclusiv să-mi pot realiza o altă garanție a procesului echitabil în condiții de contradictorialitate, garantat de alin.(6) art.296 Cod procedură penală, de a formula și a prezenta la timpul potrivit, adică pînă la trimiterea cauzei în instanță a Referinței la rechizitoriu, care trebuia deja să fi fost anexată la dosar, această procedura nu mai poate fi recuperată, chiar și pentru simplul motiv că legislatorul nu mai prevede o altă modalitate de a înmîna apărătorului o copie a rechizitoriului.

-Legea stabilește doar o singură procedură ca avocatul să ia cunoștință de materialele cauzei și să primească rechizitoriul, doar la faza prejudiciară, pînă la trimiterea acesteia în instanță, respectiv, deoarece nu mai putem, sa ne întoarcem la acea fază, iar fără aceasta, fără recuperarea acestor drepturi, legea, sub sancțiunea nulității absolute, nu prevede o posibilitate de a continua procedura de judecare a cauzei, se impune încetarea procesului.

-Da, dura lex sed lex - Legea e dură, dar e lege, закон суров, но это закон.

-De altfel, în punctul 12 din Decizia din 20 ianuarie 2015 în dosarul nr.1ra- 2/15, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de justiție a atenționat asupra necesității de a se verifica respectarea normelor procesuale prevăzute de art.282 alin.(2) și 296 alin. (2) Cod de procedură penală, prin prisma respectării exigențelor art.6 §3 CEDO, invocînd rolul fundamental pe care îl are rechizitoriul ca act de acuzare.

-Or, este logic, legal și firesc că odată ce rechizitoriul nu a fost înmînat părții apărării în condițiile legii, la faza corespunzătoare, aceasta omisiune nu mai poate fi recuperată, ceea ce impune încetarea procesului, în caz contrar va fi ignorat și dreptul la apărare, și oricare altă soluție a instanței, oricum va fi injustă, fiind emisă cu încălcarea flagrantă a dreptului la apărare.

-Prin urmare, deoarece ireparabil a fost încălcată procedura de sesizare a instanței de judecată, precum au fost încălcate mai multe drepturi ireparabile ale învinuitului, în speța se identifică nulitatea absolută, stabilită de alin.(2) art.251 Cod procedură penală, care nu se înlătură în nici un mod și poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, de altfel, anularea actelor procedurale este necesară pentru justa soluționare a cauzei, pentru că o cauză penală nu poate fi soluționată în condițiile încălcării flagrante a procedurii, mai cu seamă a dreptului la apărare.

-În continuare ne referim la un alt temei, ce inevitabil provoacă încetarea procesului penal, constatînd încălcarea grava de către procuror a procedurii de sesizare a instanței, ceea ce generează nulitatea rechizitoriului și a tuturor actelor anterioare și ulterioare, or evidențiem, că conform art.291 Cod procedură penală, procurorul dispune (prin ordonanță-n.m.) una din următoarele soluții, inclusiv (prin ordonanță-n.m) trebuia să dispună a întocmi rechizitoriul prin care dispune trimiterea cauzei în

judecată, pentru că în virtutea prevederilor alin.(1) art.255 din Codul de procedură penală, în desfășurarea procesului penal, organul de urmărire penală, prin ordonanță motivată, dispune asupra acțiunilor sau măsurilor procesuale.

-În speța procurorul prin ordonanță nu a constatat că au fost respectate dispozițiile prezentului cod privind urmărirea penală, că urmărirea penală era completă, că există probe suficiente și legal administrate, și NU a dispus (prin ordonanță-n.m.) a întocmi rechizitoriul prin care urma să dispună trimiterea cauzei în judecată, respectiv au fost încălcate prevederile legale referitoare la sesizarea instanței, ceea ce trage nulitatea, inclusiv a rechizitoriului, or conform alineatelor (2) și (3) art.251 Cod procedură penală, fiind o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței atrage nulitatea actelor procedurale, inclusiv a rechizitoriului, deoarece nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță și din oficiu, fiind necesară întru justa soluționare a cauzei, inclusiv un mijloc contra abuzului părții acuzării.

-Urmează a aplica consecințele din cauza Ștefan vs. Romania, 28319/03, 6 aprilie 2010, în care Curtea Europeană ar fi apreciat ca procurorul avea obligația, de a aduce la cunoștința toate piesele cauzei la etapa respectivă, până a le trimite în instanță, inclusiv cu imprimările audio și video și pretinsele corpuri delictive, precum urma să respecte toate imperativele legale privind ordinea de sesizare a instanței, respectiv Statul este cel care trebuie să își asume erorile comise de Parchet și ca aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în cauză. Aceiași situație a fost constata și în cauza Stoianova și Nedelcu vs. România, în care Curtea Europeană a menționat: „carențele autorităților nu pot fi imputabile reclamanților și nu trebuie să-i pună într-o situație defavorabilă”. Din contra, omisiunile sau erorile autorităților trebuie să servească în beneficiul bănuitului, învinuitului, inculpatului. Cu alte cuvinte, riscul oricărei erori comise de organul de urmărire penală, sau chiar de o instanță, urmează să fie suportat de către stat, iar corectarea acesteia nu trebuie să fie pusă în sarcina persoanei în cauză.

-Încălcarea prevederilor legale referitoare la modul de desfășurare a procesului, care au generat presupuneri, inclusiv lipsa pretinsului fapt de huliganism:

-La fel au fost invocate multiple încălcări ale normelor procesuale, comise de către OUP și procuror în privința lui Cotulevici V. pe parcursul urmăririi penale și examinării cauzei în instanța de judecată.

-Judecata însă, nici nu s-a expus la pretinsele încălcări ale drepturilor fundamentale, deși conform art.385 al.(4) CPP, care stabilesc că (4) Dacă, în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări ale drepturilor inculpatului, precum și s-a stabilit din vina cui au fost comise aceste încălcări, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept recompensă pentru aceste încălcări.

-La înaintarea acuzării au fost încălcate drepturile fundamentale ale inculpatului Cotulevici V., stabilite de CEDO și anume:

-Admiterea încălcării drepturilor fundamentale afectează actul juridic emis de organul de urmărire penală potrivit art.251 CPP și duc la nulitate.

-Din cele evidențiate sub prisma aprecierii date în hotărîrea Curții Europene din 16.01.2007 Cauza Bujenița contra Moldovei Cererea nr.36492-02, prin care a statuat că „... dreptul la o instanță garantat de art.6 al.1 CEDO presupune respectarea principiului preeminenței dreptului.

-Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere ca atunci cînd instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție-Cauza Brumărescu versus România cererea nr.28342-95.

-Acest principiu cere ca nici o parte să aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărîri irevocabile și obligatorii, dar cu scopul obținerii o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

-Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a 2 opinii diferite ca privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare.

-O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare - cauza Riabkin versus Rusia cererea nr.52854-99, în care se rezidă că procurorul ierarhic superior nu a ținut cont de prevederile art.6 al.1 CEDO, prin respectarea unui echilibru just întru asigurarea eficienței sistemului de justiție.

-Având în vedere jurisprudența în materie a CEDO se invocă Hotărîrea CEDO din 04.08.2005 cauza Stoianova și Nedelcu versus România, în care s-a constatat că dacă redeschiderea urmăririi penale a fost ordonată pe motivul că ancheta inițială nu a fost completă în acest caz asemenea lipsuri din partea autorităților nu pot fi imputate reclamantilor și nu ar trebui în concluzie să-i plaseze pe acestea în situație defavorabilă.

-Concluzionînd acuzarea adusă lui V.Cotulevici în raport cu probele prezentate instanței, circumstanțele de fapt și de drept stabilite în cadrul dezbaterilor judiciare în cauza penală dată, apărarea pretinde că învinuirea nu s-a găsit confirmare, iar dubiile constatate urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului, de comun cu încălcările drepturilor fundamentale ale lui V.Cotulevici, acesta urmează a fi îndreptățit.

-La judecarea cauzei instanța de fond a încălcat cerințele art.6 CEDO-principiul contradictorialității procesului penal, deoarece nici o probă adusă de apărare nu a fost luată în considerație,

-principiul egalității părților în procesul penal, deoarece au fost apreciate numai probele acuzării, iar probele apărării au fost lăsate în umbră, nu au fost apreciate în coraborare cu alte probe,

-accesul la justiție, deoarece strigătele apărării referitoare la încălcările drepturilor fundamentale nu au fost soluționate prin prisma art.385 al.4 CPP.

-Solicitând admiterea apelului, casarea totală a sentinței instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii de achitare a lui Vitalie Cotulevici pe acuzarea adusă în baza art.287 al.2 lit.b CP din lipsa în acțiunile lui a componenței de infracțiune imputate.

Sentința instanței de fond a fost atacată cu apel și de avocatul Procopciuc Angela în interesele inculpatului Cotulevici Vitalie, care în motivare invocă ilegalitatea și nemotivarea sentinței, din următoarele considerente:

-Prin sentința judecătorească Bălți sediul Central din 25.01.2023 Medvețchi Pava și Cotulevici Vitalie au fost recunoscuți culpabili de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit.b) CP, stabilind pedeapsa penală sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu absolvirea de executarea pedepsei în baza Legii amnistiei nr.243 din 24.12.2021 a lui Dedvețchi Pavel, și aplicarea art.90 CP în privința lui Cotulevici Vitalie și stabilirea termenului de probă de 3 ani.

-În partea stabilirii culpabilității și condamnării lui Cotulevici Vitalie sentința a fost contestată de inculpat și avocatul său, pledînd pentru pronunțarea unei soluții de achitare din lipsa în acțiunile lui a semnelor infracțiunii de huliganism agravat.

-Conform art.402 al.5 CPP (5) Dacă inculpatul declară apel în termen și își înlocuiește apărătorul, noul apărător, în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a copieii apelului declarat, poate declara apel suplimentar pentru inculpat, în care poate invoca motive adăugătoare de apel.

-La 27.09.2023 avocatul inculpatei Angela Procopciuc (apărător nou ales) a intervenit în procesul penal examinat ședință de apel, în baza mandatului semnat cu aceeași dată, fiind admis în proces prin încheierea protocolară a instanței de apel.

-Deci, din 27.09.2023, iar mai precis de la data familiarizării cu materialele dosarului penal dat, pentru avocatul A.Procopciuc a început a curge termenul de 15 zile de declarare a apelului suplimentar în interesele inculpatului Cotulevici Vitalie, în care invocă motive adăugătoare de apel, astfel, termenul la data depunerii nu a expirat și se consideră depus în termen.

-Studiind materialele cauzei penale în instanța de apel, apărarea constată și pretinde următoarele circumstanțe:

-La judecarea cauzei instanța de judecată a reținut faptul că:

-Potrivit Rechizitoriului Cotulevici Vitalie este învinuit de acuzatorul de stat pentru faptul că la 13.01.2021 împreună cu Romanov Alexandr și Medvețchi Pavel aflându-se în str.Babinschi, 2 m.Bălți, a manifestat o vădită lipsă de respect față de societate, au încălcat grosolan ordinea publică, cu o deosebită obrăznicie și agresivitate accesivă, în prezența multor persoane, fără motive, iau apicat forță fizică lui Ian Rusu, Tamara Ciubotaru, , cu obiecte destinate vătămării corporale de forma unui balonaș de gaz lacrimogen, l-au lovit cu pumnii și picioarele în față și tot corpul lui Ian Rusu, în special în abdomen, spate, câte 4-5 ori fiecare, pricinuindu-o vătămări corporale sub formă unei plăgi a buzelor pe dreapta, calificate ca neînsemnate, 2 lovituri cu pumnul în fata minorei , o lovitură cu piciorul în abdomenul lui Tamara Ciubotaru, cauzându-i o echimoză pe abdomen stînga lateral, calificate ca vătămări neînsemnate, o lovitură cu pumnul în față minorului , pricinuind escoriații pe obrazul stîng, calificate ca vătămări neînsemnate, acțiunile făptuitorilor fiind calificate conform al.2 "b" art.287 Cod penal cu următoarele semne calificative-

-încălcarea grosolană a ordinii publice, -aplicarea violenței asupra persoanelor, -acțiuni de obrăznicie deosebită, -acțiuni comise de mai multe persoane.

-Norma imputată conform Codului penal în vigoare la data comiterii faptei stabilește: Articolul 287. Huliganismul

(1) Huliganismul adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

(2) Aceeași acțiune săvîrșită: b) de două sau mai multe persoane, se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani.

-Prin sentința Judecătorei Bălți sediul Central din 25.01.2023 instanța de fond a reținut următorul fapt și semne calificative-

-comiterea faptului în loc public- str.Brîncuși 2 m.Bălți la 13.01.2021, fără a fi stabilită ora,

-folosirea obiectelor pentru vătămare corporală-balon de gaze,

-aplicarea violenței lui Ian Rusu cu pumnii și picioarele pe tot corpul, regiunea abdomenului, spatelui, în față, câte 4-5 lovituri fiecare participant, calificate vătămări corporale neînsemnate, 2 lovituri în față minorei , calificate dureri fizice, lovitură în abdomen lui Ciubotaru Tamara calificate echimoză vătămare neînsemnată, lovitură în regiunea feții minorului calificate escoriații pe obrazul stîng ca vătămări corporale neînsemnate.

-Elementele laturii obiective reținute de instanță- încălcarea grosolană a ordinii publice, aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni de obrăznicie deosebită, comise de mai multe persoane- al.2 "b" art.287 Cod penal.

-La judecarea fondului instanța a încălcat principiul prezumției nevinovăției stipulate în al.2 art.6 CEDO, pornind de la faptul că unul din inculpați Medvețchi Pavel a recunoscut vinovăția în faptele incriminate, precum și sentința Judecătoria Bălți sediul Central din 17.06.2021 în privința lui Romanov Alexandr, constatând ca elementele laturii obiective incriminate lor se atribuie și la Cotulevici Vitalie.

-Cu aprecierea critică a probatoriului apreciat de instanța de judecată de fond vine apărarea lui Cotulevici Vitalie în instanța de apel, deoarece judecata a dat apreciere dinainte stabilită a probatoriului fără colaborarea lor și cercetarea sub toate aspectele, prin încălcarea art.101 CPP.

-Unul din aspectele principiului prezumției nevinovăției inculpatului este de cerceta probele pe viu în procesul de judecată și a le da apreciere în corespundere cu acuzația adusă în rechizitoriu, în colaborare cu probele prezentate instanței, făcând concluzii de prezență sau lipsă a vinovăției nefiind dependent de soluția sau opinia altei instanțe de judecată, care au pronunțat sentință de condamnare pe unul din coparticipanții faptului incriminat lui Cotulevici Vitalie.

-Sentința de condamnare a lui Romanov Alexandr din 17.06.2021, corectată prin încheierea judecării din 28.04.2022, prin care din acuzația lui Romanov A. a fost exclusă semnul laturii obiective „...împreună cu Cotulevici Vitalie...” cu sintagma „...alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjungată...”, denotă nu numai că este exclusă participarea lui Cotulevici Vitalie în participarea la faptului imputat lui Romanov Alexandr, dar combate declarațiile victimilor, care afirmă că aceleași lovituri corporale au fost comise și de Medvețchi Pavel și de Cotulevici Vitalie.

-Însă, declarațiile victimilor sunt probe subiective ce nu colaborează cu probele obiective, în special cu Concluziile și declarațiile expertului medico-legal ce reprezintă probe obiective, în ședința de judecată, care nu numai că se combat, dar și le exclud în totalmente.

-Astfel, declarațiile victimilor precum că li s-au aplicat câte 4-5 lovituri de fiecare participant în tot corpul se combat cu Rapoartele de expertize cercetate în judecată, prin care nu se constată vătămări corporale pe tot corpul, ci numai câte o vătămare neesențială cum ar fi 2 lovituri în față minorei - care prin concluziile expertului și chiar declarațiile victimei se exclud ca ar fi fost aplicate, adică, se exclude semnul laturii obiective - aplicarea violenței - ale infracțiunii de huliganism agravat în adresa acesteia.

-La fel stau lucrurile și cu lovitură în abdomen lui Ciubotaru Tamara calificate echimoză vătămare neînsemnată, ori mecanismul de aplicare reieșind din declarațiile expertului legist Grecu L. în ședința de judecată - nu puteau fi cauzate de la lovitura cu piciorul de 4-5 ore de fiecare participant, ori, echimoze nu se pot forma de la lovirea cu piciorul sau pumnul, dar de alt corp ascuțit, în cazul aplicării loviturilor de 4-5 ori cu piciorul sau pumnul ar fi fost cel puțin vînătăi, ghematome, fracturi medii și grave-fapt ce nu s-a depistat.

-Din aceste cinsiderente declarațiile victimei Ciubotaru Tamara urmează a fi apreciate critic și deci excluse acuzațiile lui Cotulevici Vitalie că acesta ar aplica violența fizică în privința victimei.

-La fel, lovitură în regiunea feții minorului calificate excoriații pe obrazul sting, din aceleași declarații ale expertului și victimei se exclud, urmînd a fi apreciate critic declarațiile victimei minore, date sub influența părinților victime, care au scopul doar să scoată bani din făptuitori prin pretenții civile.

-Lipsa totalmente a semnelor - aplicării violenței fizice, exclude nu numai participarea lui Cotulevici Vitalie în comiterea faptului de huliganism, dar și celelalte semne calificative, încălcarea grosolană a ordinii publice, obrăznicie deosebită-care survin ca urmare a aplicării violenței fizice-dureri fizice, comise de nu inculpatul Cotulevici Vitalie.

-În altă ordine de idei prin Hotărîrea Curții Constituționale nr.25 din 12.08.2021 semnul laturii „grosolan” și „cinism” - din dispoziția art.287 al.1 CP imputat lui Cotulevici Vitalie este declarat neconstituțional, astfel și acest semn nici nu trebuia reținut în fapt, fiind o normă neconstituțională aplicată de instanța de fond care a emis sentința după intrarea în vigoare a prezentei neconstituționalități- 25.01.2023.

-Rămîne ultimul semn al laturii obiective imputate lui Cotulevici Vitalie - încălcarea grosolană a ordinii publice, care nefiind descrisă prin ce se manifestă, fiind o acuzație neclară, se presupune că această încălcare a ordinii publice se manifestă doar prin aplicarea violenței asupra persoanelor, fapt ce nu se confirmă nici printr-un probatoriu prezentat de acuzatorul de stat.

-Instanța de judecată cu părținire a apreciat probele apărării prezentate la judecarea fondului, din care se constată că nu a existat nici o obrăznicie din partea lui Cotulevici Vitalie, care nu a exprimat vorbe injurioase, nu a aplicat violențe fizice în public, nu a perturbat liniștea și ambianța publică după cum acuză procurorul.

-Astfel, prin declarațiile martorului Maimescu Nicolae, dar și a martori invocați de apărare, dar și chiar prin declarațiile inculpatului Medvețchi Pavel nu se constată că a fost perturbată liniștea din partea lui Cotulevici Vitalie, care s-a implicat în conflictul dintre părțile litigioase doar pentru a stopa și a dispersa participanții, dar nu pentru a majora riscul și pericolul faptei de huliganism.

-Ba din contra, inițiatorii și provocatorii acestor fapte sunt victimele Rusu Ian și Cibotaru Tamara, fapt probat prin înregistrările video de la fața locului de către martorul Maimescu Nicolae, și vizionate în instanța de fond, care nu le-a dat apreciere corespunzătoare, ori, din aceste imagini se vede clar că anume victimele în stare de ebrietate, strigă cu cuvinte necenzurate cu voci tare, perturbază liniștea, ambianța, etc...și toate celelalte reguli ale conviețuirii menționate de acuzatorul de stat.

-Art.1 al.2 CPP stabilește că procesul penal are scop protejarea persoanei, societății și statutului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei de fetele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legală de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvîrșite, astfel, ca orice persoană care a săvîrșit infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

-La urmărirea penală au fost încălcate cerințele art.6 CEDO-principiul contradictorialității procesului penal, deoarece nici o probă adusă de apărare nu a fost luată în considerație, -principiul egalității părților în procesul penal, deoarece au fost apreciate numai probele acuzării, iar probele apărării au fost lăsate în umbră, - accesul la justiție, deoarece strigătele apărării referitoare la încălcările drepturilor fundamentale nu au fost auzite prin demers de finisare.

La fel, învinuirea nu este clară și înțeleasă în latura semnelor laturii obiective, mai ales CINISM - fapt pentru ce se va înainta demers privind ridicarea excepției de neconstituționalitate. O persoană care provoacă la comiterea unor acțiuni în defavoarea sa, ca ulterior să fie supusă răspunderii penale și mai apoi să ceară statut de victimă, poartă răspundere de rînd cu persoana pe care o provoacă.

-O atare practică este vicioasă dar și mai mult ca imorală. Este inadmisibil ca statul să încurajeze pe provocator, iar pe cel povocat să-l tragă la răspundere pentru acțiunile comise și calificate apoi ca infracțiuni. În asemenea caz se încalcă cerințele art.2 Cod Penal, care stabilesc că misiunea organelor de urmărire penală este prevenirea săvîrșirilor infracțiunii dar nu încurajare.

-Articolul 2. Scopul legii penale (1) Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orînduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept. (2) Legea penală are, de asemenea, drept scop prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni.

-Astfel, dorința lui Cotulevici Vitalie de a-i despărți pe cei conflictanți nu este succedată de intenția de a comite acte hulignice, dar din contra, de a le preveni, de a le curma acțiunile de ceartă nu numai a pretinșilor făptuitori, dar și a victimilor, care au fost inițiatorii certurilor.

-Reieșind din cerințele art.58 Cod Penal, avind în vedere că situația s-a schimbat, ori, rolul lui Cotulevici Vitalie în actele pretense de acuzator ca huliganism - ce constituie o infracțiune mai puțin gravă, -agravat nu au fost principale, dar nici intenționate spre a încălca legea, pretensele pretenții ale victimilor nefiind constatate și dovedite, iar Cotulevici Vitalie este pentru prima dată supus răspunderii penale- este evident faptul că acesta nu mai poate fi tras la răspundere penală, ori, ultimul nu prezintă nici un pericol social, atuni când infracțiunea de huliganism este îndreptată împotriva securității și ordinii publice.

-Reieșind din cerințele art.14 CP nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

-În temeiul art.20 CP (cazul fortuit) fapta se consideră săvârșită fără vinovăție dacă persoana care a comis-o nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile și, conform circumstanțelor cauzei, nici nu trebuia sau nu putea să le prevadă.

-Cu referire la Cotulevici Vitalie prin acțiunile sale constatate și dovedite prin probe în instanța de judecată se determină că faptul imputat lui este fără vinovăție, ori, acesta neaplicînd violența fizică asupra persoanelor, nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale de a se implica în conflictul inițiat de victime pentru a-l stopa, nici nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, adică a pretinselor dureri fizice, zgîrîituri și escoriații care s-au produs la data faptului 13.01.2021, dar în altă perioadă de timp cu cel puțin 8-9 zile în urma, dar și, conform circumstanțelor cauzei, Cotulevici Vitalie nici nu trebuia sau nu putea să le prevadă.

-Ori reieșind din faptul că infracțiunea de huliganism se comite doar cu intenție direct, potrivit art.17 Cod penal, nu a fost dovedită intenția lui Cotulevici Vitalie de a săvîrși fapta, nu putea să-și dea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor altor făptuitori, iar caracterul acțiunilor sale nefiind prejudiciabile, nu a prevăzut careva urmări prejudiciabile, pecare nu le-a cauzat, dar nici nu le-a dorit, nici nu le-a admis în mod conștient survenirea acestor urmări.

-Pornind de la principiul ca caracterului personal al răspunderii penale, stabilit în art.7CP, Cotulevici Vitalie nu poate fi supus răspunderii penale și pedepsei penale deoarece faptele constatate de instanța de judecată nu sunt săvîrșite cu vinovăție de acesta, ci de alte persoane, cu care se exclude coparticiparea lui din motivele indicate mai sus. Ori, Cotulevici Vitalie nu poate răspunde pentru aceleași fapte comise de Romanov Alexandr, sau în locul lui Medvețchi Pavel care deja au fost pedepsiți corespunzător.

-Al.2 art.16 CP stabilește că răspunderii penale și pedepsei penale este supusă numai persoana care a săvîrșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea penală. Reieșind din această normă, în lipsa aplicării violenței fizice, care nu este demonstrate judecătii, alte semene ale laturii obiective ale infracțiunii de huliganism nu sunt nici imputate, nici constatate, se pretinde că este reținută nefondat, legal și în lipsa probatoriului faptul de huliganism agravat. Ori,

-Apărarea insistă că învinuirea nu a fost clară dar și neînțeleasă, întrucât fapta imputabilă se referă la o coparticipație simplă, iar reieșind din cerințele art.44 Cod penal, infracțiunea se consideră săvîrșită cu participație simplă dacă la săvîrșirea ei au participat în comun, în calitate de coautori, două sau mai multe persoane, fiecare realizând latura obiectivă a infracțiunii.

-Din cuprinsul învinuirii aduse nu se acuză Cotulevici Vitalie că acesta a cauzat vătămări corporale - escoriații, echimoze, care conform declarațiilor expertului pot fi cauzate doar printr-o acțiune, că aplicarea loviturilor pretinse de victima a avut loc în comun, dar nici nu e indicat, nici demonstrată intenția comună de a comite aceste

acțiuni. Acuzatorul de stat a indicat că fiecare făptuitor a realizat careva acțiuni ale laturii obiective de lovire-separat, fără a indica măcar și a dovedi că celălalt coautor le-a dorit, le-a susținut și le-a încuraj în careva mod, după cum nici nu au fost comise. -Astfel, pornind de la principiul individualizării răspunderii penale, procurorul nu a identificat, nu a explicat, nici imputat, iar instanța de judecată nu a reținut în ce constau semnele laturii obiective acțiuni de obrăznicie deosebită, ori, celălalt semn - încălcarea grosolană a ordinii publice - a fost declarat neconstitucional.

-Potrivit recomandărilor CSJ în Hotărîrea Plenului nr.4 din 19.06.2006 cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism prin care se dau noțiuni ale semnelor calificative ale laturii obiective și anume,

-Ordine publică înseamnă o totalitate de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, de inviolabilitate a persoanei și a integrității patrimoniului, precum și activitatea normală a instituțiilor de stat și publice.

-Încălcarea ordinii publice ce exprimă o vădită lipsă de respect se consideră săvârșirea unor acțiuni intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire, care sunt încălcate într-un mod grosolan și demonstrativ de către violatorul ordinii publice prin necuviință, neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățenii, prin înjosire a onoarei și demnității persoanei, încălcare îndelungată și insistentă a ordinii publice, zădărniciere a activităților de masă, suspendare temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, transportului obștesc etc. Concluzionăm că, prin „acțiuni care încalcă grosolan ordinea publică” se înțelege fapta săvârșită în public, îndreptată împotriva ordinii publice, care se concretizează în acostarea jignitoare a persoanelor, în alte acțiuni similare, ce încalcă normele etice, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor.

-Huliganismul însoțit de aplicarea violentei asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violente constituie atât violența psihică, cât și cea fizică, ce se poate manifesta prin cauzarea unor prejudicii sănătății, care pot surveni în urma săvârșirii unor acțiuni cu caracter violent, produse prin aplicarea de lovituri, prin imobilizarea, îmbrîncirea, punerea unei piedici victimei, urmate de vătămarea integrității corporale sau de leziuni corporale, sau fără cauzarea prejudiciului sănătății.

-Notă: Este necesar de explicat că, în sensul art.287 Cod penal prin „violență” se înțelege violența soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, fie cu vătămare neînsemnată, care nu presupun nici dereglarea de scurtă durată a sănătății, nici pierderea neînsemnată și stabilă a capacității de muncă.

-Sub obrăznicie se înțeleg acțiunile de încălcare grosolană a ordinii publice însoțite de acte de violență asupra persoanei, de distrugere și degradare a bunurilor proprietarului, întreruperea temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor etc.

-Acțiunile de huliganism sînt orientate, de regulă, spre public, spre reacția publicului, implicînd jignirea demnității publice și încălcarea grosolană a ordinii publice. Huliganismul reprezintă o faptă săvârșită în public, neapărat într-un loc public.

-Conform lit.c) și e) art.131 CP, fapta se consideră a fi săvârșită în public și atunci când este comisă: într-un loc inaccesibil publicului, cu intenția însă, ca fapta să fie auzită sau văzută, dacă aceasta s-a produs față de două sau mai multe persoane: prin orice mijloace, la care, recurgînd făptuitorul, își dădea seama că fapta ar putea ajunge la cunoștința publicului.

-În corespundere cu art.131 lit.a), b) și e) Cod penal, prin faptă săvârșită în public se înțelege fapta comisă într-un loc care, prin natura sau destinația lui, este întotdeauna accesibil publicului, în orice alt loc accesibil publicului, dacă în momentul săvârșirii faptei erau de față două sau mai multe persoane; prin orice mijloace, la care, recurgînd făptuitorul, își dădea seama că fapta ar putea ajunge la cunoștința publicului.

-În temeiul art.134/7 Cod penal, prin loc de utilizare publică se înțeleg părțile clădirii, ale terenului, ale străzii ori ale unui alt loc, care sunt accesibile sau deschise publicului permanent, periodic sau ocazional și care includ orice loc comercial, cultural, educațional, de divertisment, de recreație sau oricare alt loc similar, accesibil sau deschis publicului.

-Desconsiderarea deplină a ordinii publice o demonstrează dorința făptuitorului de a profita de un pretext neînsemnat pentru răfuiala cu victima. În frecvente cazuri, pretextul pentru săvârșirea infracțiunii din motive huliganice este, în genere, aproape imposibil de identificat, deoarece un astfel de pretext este în totală necorespondere cu fapta comisă și cu urmările produse de aceasta.

-Instanțele de judecată, la examinarea cauzelor penale, ce au ca obiect infracțiunile de huliganism, vor ține cont Obligatoriu este modul public al infracțiunii: actele huliganice sunt săvârșite în prezența unor persoane sau rezultatul actelor huliganice devine inevitabil cunoscut altor persoane.

-Totuși este important, ca autorul să recurgă la astfel de procedee, care să facă posibil, ca fapta sau comunicarea despre aceasta să ajungă la cunoștința publicului (de exemplu, afișează unele texte sau unele imagini cu caracter ofensator, pe timp de noapte, într-un loc public, unde la momentul dat, nu se aflau alte persoane.

-Într-o altă conjunctură, menționăm că infracțiunea de huliganism trebuie delimitată de anumite fapte contravenționale, prevăzute în Codul contravențional: ultragiurea colaboratorului organelor de ocrotire a normelor de drept, opunerea de rezistență (art.353 Cod contravențional): huliganismul nu prea grav (art.354 Cod contravențional): tulburarea liniștii (art.357 Cod contravențional): tragerea din armă de foc în locuri publice, în locuri nerezervate pentru tragere, în locuri rezervate, dar cu încălcarea modului stabilit (art.363 Cod contravențional), vătămarea integrității corporale (alin.(1) și (2) art.78 Cod contravențional).

-Se delimitează de alte fapte, în particular de contravenția, prevăzută de art.78 Cod contravențional, dat fiind că huliganismul incriminat de norma penală, în afară de prezența acțiunii principale - încălcarea grosolană a ordinii publice, presupune și prezența unei acțiuni adiacente - acțiune exprimată, alternativ, în aplicarea violenței asupra persoanelor, folosirea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale.

-Este necesar de precizat că faptele indicate supra constituie acțiuni intenționate, ce încalcă ordinea publică, iar această circumstanță apropie componența de contravenție menționată de infracțiunea de huliganism.

-În cele ce urmează, consemnăm deosebirea dintre contravenții și infracțiunea de huliganism: contravențiile nu presupun și existența unei acțiuni adiacente alternativ, exprimate în: 1) aplicarea violenței asupra persoanelor; 2) amenințarea, cu aplicarea violenței, asupra persoanelor; 3) opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane, care curmă actele huliganice.

-Se explică instanțelor de judecată că va fi considerată infracțiune de huliganism, prevăzută la CP și nu contravenție reglementată la art.354, 357 sau 363 Cod contravențional, dacă făptuitorul nu se limitează doar la: acostarea jignitoare, în locuri publice, a persoanei fizice, tulburarea ordinii publice; tulburarea liniștii în timpul nopții, alte acțiuni similare; tragerea din armă ie foc, în locuri publice, în locuri rezervate pentru tragere, dar cu încălcarea modului stabilit, însă mai recurge și la aplicarea violenței, la amenințarea, cu aplicarea violenței sau la opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane, care curmă actele huliganice. În astfel de circumstanțe, fapta comisă depășește gradul de pericol social al unei contravenții, atingând gradul de pericol social al unei infracțiuni.

-17) infracțiunea, prevăzută la art.287,... au în calitate de semn secundar obligatoriu al laturii subiective motivul infracțiunii, care este unul special - motivul huliganic. Astfel, huliganismul manifestat prin comiterea unor acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie ieosebită, se disting după obiectul material. [Pct.10 în redacția Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.6 din 15.05.2017),

-Din declarațiile inculpaților, dar și a victimilor nu rezulta perturbare a activității persoanelor juridice din preajma locului faptei, dar nici existența lor în acea regiune, ba din contra, s-au întreprins măsuri de stopare a lezării drepturilor de jignire publică.

-În cazul lui Cotulevici Vitalie este lipsă semnul laturii obiective de huliganism - încălcarea ordinii publice, deoarece acesta nu a încălcat-o prin cuvinte jignitoare, care tulbură liniștea de conviețuire în societate, nu a violat integritatea patrimoniului, sau activitatea normală a instituțiilor de stat și publice, inițiatorul încălcărilor drepturilor fundamentale sunt pretinsele victime Rusu și Ciubotaru, iar acțiunea de conflict, care a durat doar vre-o 5 minute, nu este o încălcare îndelungată și insistentă a ordinii publice.

-Acțiunile lui Cotulevici Vitalie pe departe nu a exprimat o vădită lipsă de respect față de societate, nu a săvârșit nici o acțiune intenționată ce ar atenta la regulile sociale și morale de conviețuire.

-Acuzarea nu a adus nici o probă care să indice, care norme sociale și morale de conviețuire au fost încălcate de Cotulevici Vitalie într-un mod demonstrativ a ordinii publice: care necuviință, neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățenii, a admis el, prin ce înjosire a onoarei și demnității personalității a admis ultimul????

-Acea presupusă încălcare - aflarea în anumit loc - a durat doar câteva minute (declarațiile victimilor și martorilor), pe când latura obiectivă stabilește ca încălcarea comisă să fi fost îndelungată și insistentă a ordinii publice, sau zădărnicierea activităților de masă, suspendare temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, transportului obștesc etc.

-Nici una din cele stabilite de legiuitor nu sunt prezente în acțiunile lui Cotulevici Vitalie și cele pretinse nu se confirmă prin nici o probă pertinentă la cauza data.

-Se pretinde că probele dobândite de acuzatorul de stat și puse în baza învinuirii au fost dobândite cu încălcarea cerințelor art.94 CPP care stabilesc că (1) în procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței..., 2) prin încălcarea dreptului la apărare al bănuitului, 8) cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod; 11) prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la savârșirea infracțiunii.

-Provocarea săvârșirii infracțiunii constituie o metodă interzisă de luptă cu criminalitatea, mai ales când această provocare vine de la victima, care a inițiat conflictul și chiar a exprimat cuvinte necenzurate în loc public, cu glas tare, deranjând nu numai pe trecători, dar și pe făptuitorii în cazul nostru.

-Obligația de cetățean cu buna credință este a nu trece pe alături față de faptele ce tulbură liniștea publică și ambanța social, dar de a le curma, stopa, ceea ce a încercat să realizeze Cotulevici Vitalie, inclusiv a informa organele de drept.

-În pofida interdicției nominalizate provocarea infracțiunii constituie un procedeu rar utilizat, dar întâlnit în procesul „de combatere a criminalității”.

-În vederea neadmiterii unor astfel de comportamente CEDO, în cauza Khudobin contra Federației Ruse în paragraful 129, a punctat cât se poate de clar cu referire la art.6 CEDO că, în pofida necesității de a lupta cu criminalitatea, folosirea provocării este aspru limitată; agenții statului nu trebuie să încurajeze provocările, să nu ia măsuri de prevenire a lor, ba mai mult să le stimuleze.

-Punând în balanță avantajele și dezavantajele activității de provocare desfășurate de victim și încurajate de către procuror, raportându-ne la principiile oficialității, legalității și a libertății de decizie și acțiune a persoanei suspectului, apreciem că o astfel de activitate aduce mai mult deservicii decât beneficii înfăptuirii și justeței procesului penal.

-Tocmai de aceea în legislația și practica judiciară europeană o asemenea justiție, ce merge până acolo încât determină practic persoana să comită infracțiuni, a căzut în dizgrație și a ajuns să fie foarte mult restrânsă.

-Având în vedere cauza Vanyan contra Federației Ruse în paragrafele 45-50, Curtea Europeană a subliniat că problema provocării poate fi pusă în discuție chiar și în situațiile în care operațiunea relevantă a fost dusă la îndeplinire de o persoană privată, care a acționat sub protecția organului de drept, procuratură, poliție etc..., în timp ce aceasta a fost de fapt organizată și supravegheată de aceste organe.

-În aceeași ordine de idei subliniem că victima s-a metamorfozat într-un provocator, care a instigat persoanele la săvârșirea faptei pe care o consideră prejudiciabilă sănătății, admise cu mult înaintea faptului nostru, ca apoi să o treacă pe banca acuzților, apoi să înainteze pretenții de ordin moral.

-Existența provocării oricărei infracțiuni duce la îndreptățirea persoanei provocate.

-Așadar, la aprecierea unui comportament drept provocator este necesar să se stabilească dacă inițiativa de a săvârși infracțiunea i-a aparținut victimei, fără a se neglija însă, trecutul infracțional al persoanei acuzate (Rusu Ian anterior judecat).

-În context, Curtea Europeană, în cauza Lalas contra Lituaniei în paragraful 43, a punctat că una din împrejurările care necesită a fi luate în calcul la aprecierea existenței sau lipsei provocării rezidă în identificarea faptului dacă persoana acuzată a fost implicată anterior în comiterea unor infracțiuni similare. La caz constatăm că inculpatul Cotulevici Vitalie anterior nu a fost implicat în comiterea unor infracțiuni, pe când persoana pretinsă victimă este implicată în câteva fapte infracționale, iar la cazul dat exprimarea cuvintelor injurioase în mod public procuratura nu a dorit să le inițieze.

-Apărarea insistă la existența unei prezumții potrivit căreia inițiativa de a săvârși infracțiunea derivă din partea victimilor drept consecință, actinile lor constituie o provocare.

-În concluzie, pentru a corespunde cerințelor de legalitate, pentru o răspundere penală legală, trebuie efectuate acțiuni procesuale penale mai întâi față de persoanele care pregătesc săvârșirea unei infracțiuni cum este Rusu Ian și Tamara Ciubotaru nu însă față de cele ce posedă o intenție, dar care nu o pun în aplicare.

-Procuratura urma să monitorizeze comportamentul făptuitorului, nu însă să influențeze decizia celui din urmă în direcția realizării intenției infracționale. Orice comportament activ al victimei poate transforma activitatea sa din legală în una ilegală. Trecerea acestei limite constituie o provocare.

-Cu alte cuvinte, inițiativa de a săvârși infracțiunea trebuie să derive din partea persoanei, nu însă din partea victimei. Urmând un comportament pasiv victima nu a fost în dept să provoace persoana la săvârșirea infracțiunii. Per a contrario, în ipoteza unui comportament activ se desprinde concluzia potrivit căreia inițiativa de a săvârși infracțiunea îi aparține victimei.

-Astfel, manifestarea unui comportament pasiv (de supraveghetor) denotă faptul că inițiativa de a săvârși infracțiunea îi aparține făptuitorului, nu însă victimei, protejate de procuror. În acest fagaș, regula de bază care, în mod obligatoriu trebuie respectată de victimă rezidă în faptul că acesta nu trebuie să admită din partea sa acțiuni care, în mod direct sau indirect ar provoca persoana la săvârșirea infracțiunii.

-Dacă facem și referința la practica CEDO constatăm că este condamnată provocarea la infracțiuni, susținută de colaboratorii organelor de drept. Astfel, la 09 iunie 1998 la Strasburg a fost pronunțată o hotărâre pe cauza penală Teixeira de Castro versus Portugalia, prin care s-a decis (paragraful 39), "acțiunile celor doi polițiști... au provocat săvârșirea infracțiunii și nimic nu demonstrează, că fără ei această infracțiune ar fi fost săvârșită. Amestecul polițiștilor și folosirea lui G. Fransisco Teixeira de Castro în săvârșirea infracțiunii înseamnă, că de la bun început, el a fost lipsit de dreptul la un proces echitabil, astfel s-a încălcat paragraful 1 art. 6 al CEDO."

-În toate aceste cauze penale CEDO a indicat, că infracțiunile, au fost săvârșite prin provocarea spre comiterea infracțiunii de persoane private, astfel au fost încălcate drepturile Omului din p.1 art. 6 CEDO.

-O asemenea practică judiciară corectă impusă de Convenția Europeană este admisă și de Curtea Supremă de Justiție, care a examinat multiple cazuri neacceptând condamnarea persoanelor provocate intenționat de către persoane private sau agenții statului, cărora li s-a pus sarcina de constatare a infracțiunii, dar ei, depășindu-și atribuțiile au purces la acțiuni ilegale de provocare la comiterea infracțiunilor.

-Deci, în cazurile lui Cotulevici Vitalie la costatarea provocărilor spre săvârșirea faptelor ilegale pretinse infracțiuni urmează a pronunța soluție de îndreptățire a persoanei provocate.

-În procesul judecării cauzei au fost stabilite un șir de dubii în privința probelor, care nu au putut fi combătute, însă, în încălcarea art.8 CPP judecata nu le-a interpretat în favoarea inculpatului.

-La judecarea cauzei în apel instanța poate da o noua apreciere a probelor scrise-materialele cauzei penale-, declarațiile părților vătămate, inculpaților, martorilor audiați în prima instanță.

-Articolul 24 CPP Principiul contradictorialității în procesul penal

(1) Urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sînt separate și se efectuează de diferite organe și persoane.

(2) Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.

(3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.

(4) Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.

-Articolul 26 CPP Independența judecătorilor și supunerea lor numai legii

(1) La înfăptuirea justiției în cauzele penale, judecătorii sînt independenți și se supun numai legii. Judecătorii judecă cauzele penale pe baza legii și în condiții care exclud orice presiune asupra lor.

(2) Judecătorul judecă materialele și cauzele penale conform legii și propriei convingeri bazate pe probele cercetate în procedura judiciară respectivă.

(3) Judecătorul nu trebuie să fie predispus să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii. Sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului.

-Încălcări de procedură:

-Conform art.63 (al.7) CPP este interzisă audierea persoanei față de care exista anumite probe că a săvârșit o infracțiune în calitate de martor. Astfel, la 25.01.2021 (f.d.74) Cotulevici Vitalie este audiat în calitate de martor, iar apoi, la 26.01.2021 se execută confruntări cu victima Rusu, f.d.75, proces verbal de recunoaștere pe fotografie f.d.76, 86 de către victime, și la 28.01.2021 f.d.134 - este înaintată bănuirea și la 12.02.2021- învinuirea (f.d.173).

-Astfel, organul de urmărire penală a încălcat dreptul la apărare (martorul Cotulevici Vitalie a fost audiat în lipsa apărătorului), a scos din ultimul mărturie, pe care le-a folosit apoi contra sa, ba și l-a prezentat victimilor ca persoană recunoscută pe fotografie, ca apoi prin ordonanța din 26.01.2021 simplu și ușor nu a admis ca probe actele de audiere a martorului Cotulevici Vitalie și de confruntare în temeiul al.7 art.63, 93 al.1,2,3, 94 al.1 p.8, 95 al.1, 211 al.2 CPP.

-Astfel, după ce a încălcat drepturile fundamentale ale lui Cotulevici Vitalie la un proces echitabil și contradictorial stabilit de art.6 CEDO, procurorul exclude actele din dosarul penal, recunoscînd că au fost încălcate normele de procedură, dar și admise încălcări esențiale ale dispozițiilor CPP, însă, în ce modalitate se restabilesc drepturile fundamentale ale lui Cotulevici Vitalie în acest caz procurorul V.Cebanciuc

în ordonanța sa din 26.01.2021 nu indică. (vezi cauza Pinzari Corneli conform art.287 CP decizia CSJ).

-În baza art.8 CPP nimeni nu este obligat să dovedească vinovăția sa, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea unei infracțiuni nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea inculpatului.

-Apărarea consideră că sarcina probațiunii pusă pe seama acuzării conform legii a rămas pusă pe seama apărării să demonstreze că faptele incriminate nu au fost comise de Cotulevici Vitalie, prin ce s-a încălcat art.26 alin.(3) CPP, sarcina probatoriului în ședințele de judecată nici în prima instanță și nici în instanța de apel acuzatorului de stat în virtutea funcțiilor lui procesuale (art.51, 53 și 320 CPP) nu au demonstrat contrariul.

-Instanța de judecată pune la baza deciziei numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.

-Însă, din motiv că în ședința de fond au fost cercetate probele în special discul SD-R cu înregistrările video ale martorului Maimescul Nicolae, fiind recunoscută corp delict și anexat la materialele cauzei, însă, în sentința din 25.01.2023 nu au fost apreciate, însă, aprecierea lor și sub petenția de provocare urmează a fi revizionarea repetată în instanța de apel, pentru a fi posibil de dat o nouă apreciere, iar noul apărător poate avea atît față de inculpați cît și față de victime întrebări.

-Astfel, la reluarea cercetării judecătorești instanța de apel examinează cauza potrivit regulilor de procedură de judecare a cauzei în prima instanță, necesită a cerceta probele pe viu.

-Organul de urmărire penală a interpretat probele administrate la materialele cauzei în formă tendențioasă, bazîndu-se doar pe declarațiile părții vătămate, fără a se referi și a ține cont de alte circumstanțe și împrejurări ce au importanța pentru cauză și servesc la stabilirea adevărului în speța dată. Astfel, instanța de judecată a interpretat probele selectiv în favoarea părților vătămate în sensul vinovăției lui Cotulevici Vitalie, fără a fi apreciate.

-La fel, audierea martorilor Mircea Marina, Rusu Ana - martori oculari de la fața locului, Simac Boris, Simac Ecaterina, Babcinschi Iulia- gospodarii caselor din învecinătate, care pot să confirme faptul că nu a fost perturbată liniștea și ordinea publică, care au fost incluși în Lista probelor apărării, admisă de instanța de fond.

-Însă, după o imposibilitate de a fi prezenți, judecata nu a intervenit cu aportul de citare legală, aducere fortată sau alte contribuiri în dobîndirea probelor, prin ce a făcut procesul inechitabil în raport cu procurorul, care deține mai multe pîrghii de a-și prezenta probele inclusiv martorii, poate emite ordonanțe de aducere fortată, poate implica organul poliției la prezentarea lor în judecată, atunci cînd avocatul este lipsit de așa pîrghii, prin ce se încalcă art.6 CEDO.

-Conform art.413 CPP

(3) Instanța de apel, la cererea părților, poate cerceta suplimentar probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi.

(4) În cazul în care invocă necesitatea administrării de noi probe, părțile trebuie să indice aceste probe și mijloacele cu ajutorul cărora pot fi administrate, precum și motivele care au împiedicat prezentarea lor în primă instanță.

-Articolul 414. Judecarea apelului

(1) Instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

(3) În cazul în care declarațiile persoanelor care au fost audiate în prima instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus pot fi audiate în instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

-Motive pentru care urmează a fi cercetate probe pe viu și probe noi.

-Instanța de fond a dat o apreciere greșită înregistrărilor video puse pe discul SD-R de către martorul Maimescul Nicolae, constatînd că... „strigăte și violență manifestată de inculpați față de membrii familiei Rusu, inclusiv aplicarea violenței asupra copiilor minori...” , atunci cînd din aceste imagini nu se vede nici o acțiune comisă de Cotulevici Vitalie legată de violență nici față de copii minori, nici față de părinții lor. Care concret expresii au fost aruncate și de cine, instanța nu a apreciat, care violență și față de cine concret, ori, minora nici nu are vătămări corporale, nu e stabilit.

-Apărarea inițiază să demonstreze prin vizionarea pe viu că Cotulevici Vitalie nu a strigat nimic, nu a acostat pe nimeni și nu a aplicat nici o violență în adresa victimilor, care din contra au acționat cu acțiuni de tulburare a liniștii, au jignit inculpații și le-a provocat să se opună în rezistență acestor ilegalități din partea pretinselor victime în vîrstă.

-Aceste aprecieri în favoarea apărării nu vor fi posibil de executat fără vizionarea pe viu a înregistrărilor video, iar ulterior și necesitatea apărătorului de a pune întrebări față de victimele mature, dar și față de inculpați, declarațiile cărora apărarea le contestă, sau chiar martori.

-Cît privește motivele de neprezentare a martorilor în prima instanță, am relatat mai sus, că instanța de fond a admis Lista de probe, iar ulterior a exclus probatoriul apărării, necontribuind cu nici o măsură pentru administrarea probelor prin prisma principiului egalității armelor în procesul penal.

-Normele de procedură încălcate de instanță- Codul Procedură Penală

-Articolul 314. Nemijlocirea, oralitatea și contradictorialitatea judecării cauzei

(1) Instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele prezentate de părți sau administrate la cererea acestora, inclusiv să audieze inculpații, părțile vătămate, martorii, să cerceteze corpurile delictelor, să dea citire rapoartelor de expertiză judiciară, proceselor-verbale și altor documente, precum și să examineze alte probe prevăzute de prezentul cod.

(2) Instanța de judecată, la judecarea cauzei, creează părții acuzării și părții apărării condițiile necesare pentru cercetarea multilaterală și în deplină măsură a circumstanțelor cauzei.

(3) Derogări de la condițiile menționate în alin.(1) și (2) pot fi admise doar în cazurile prevăzute de prezentul cod.

-Articolul 315. Egalitatea în drepturi a părților în fața instanței

-Procurorul, partea vătămată, ...apărătorul, inculpatul, ...beneficiază de drepturi egale în fața instanței de judecată în ce privește administrarea probelor, participarea la cercetarea acestora și formularea cererilor și demersurilor.

-Art.351 CPP (5) Dacă una din părți este în imposibilitate de a asigura prezența vreunei persoane din lista prezentată, ea poate solicita, prin cerere, citarea acestor persoane de către instanța de judecată.

-Articolul 364. Formularea și soluționarea cererilor sau demersurilor

(2) Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată.

(4) Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

-Art.369 CPP(3) Partea vătămată poate fi audiată ori de câte ori este necesar în cursul cercetării judecătorești și ea poate să facă declarații suplimentare oricând cu permisiunea președintelui ședinței.

-Articolul 370 CPP Audierea martorilor

(4) Fiecare din părți poate pune întrebări suplimentare pentru a elucida și a completa răspunsurile date la întrebările altor părți.

(6) Martorul a cărui lipsă nu este justificată, în cazul în care partea insistă să fie audiat, poate fi supus aducerii silite.

-Fără respectarea normelor invocate mai sus și acordarea dreptului egal al ipărării cu cel al acuzării privind cercetarea pe viu a probelor apărării, dar și a celor noi, care nu au fost admise de instanța de fond și imposibil de a fi prezentate, instanța de apel nu va putea soluționa toate capetele de pretenții în apel, inclusiv și cele formulate în apelul suplimentar de noul avocat, dar și nu le va putea da o nouă apreciere probelor eclamate, nu se va putea pronunța asupra tuturor motivelor invocate în apel, dar și nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal - încălcări care vor duce inevitabil la casarea deciziei instanței de apel oricare ar fi.

-Una din capetele cererii de apel este legată de neconcretizarea învinuirii în partea lipsei unui element al laturii obiective a normei incriminate precum și neconcretizarea ei, face acuzația neclară, neînțeleasă și cu încălcarea accesul la justiție al invinuitului, la fel, și prin lipsirea de a aduce probe în apărarea sa, și dreptul la un proces echitabil și contradictorial, stabilit de art.6 CEDO.

-Apărarea pretinde că preeminența dreptului include, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

-Garanțiile instituite în Constituție impun că legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective a infracțiunii, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

-În Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală, Comisia de la Veneția a menționat că prevederile „cu privire la cerințele calitative ale art.7 al Convenției Europene, cât și la alte cerințe fundamentale conform principiului statutului de drept, precum previzibilitatea și securitatea juridică, și relevă, de asemenea, că acestea sunt în mod special vulnerabile la manevre politice abuzive.

-Comisia de la Veneția a considerat că aceste prevederi penale trebuie interpretate în sens restrâns și aplicate cu un grad înalt de prudență, astfel încât să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natură gravă. În acest sens, Comisia de la Veneția în Raportul citat supra a menționat că: „Articolul 7 din Convenție nu impune o previzibilitate absolută, iar interpretarea judiciară este uneori inevitabilă. Însă, un anumit nivel de claritate juridică este necesară, încât dispozițiile penale care folosesc astfel de formulări, precum „încălcarea statutului de drept” sau „încălcarea democrației”, „inculcarea grosolana a ordinii publice”, „obraznicie deosebită”, cu ușurință pot fi considerate ca încălcând Convenția.”

-Astfel, învinuirea neconcretă și în lipsa semenelor calificative ale elementelor infracțiunii duce la încălcarea prezumției nevinovăției, iar de aici încălcarea al.2 art.6 CEDO.

-Potrivit art.21 din Constituție, al.2 art.6 CEDO orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal. Analiza conținutului învinuirii formulate denotă caracterul formal al acesteia.

-Mai mult, învinuirea esie una abstractă, ceea ce înseamnă că organul de urmărire penală și acuzatorul de stat au încălcat mai multe drepturi și chiar principii generale, care au menirea să asigure dreptul la un proces echitabil în sensul art.6 al.1 CEDO.

-Lipsa unui element al laturii obiective a normei incriminate precum și neconcretizarea ei, face acuzația neclară, neînțeleasă și cu încălcarea accesul la justiție al învinuitului, la fel, și prin lipsirea de a aduce probe în apărarea sa, și dreptul la un proces echitabil și contradictorial, stabilit de art.6 CEDO.

-Apararea pretinde că preeminența dreptului include, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

-Conform art.390 al.1 p.2, al.2 CPP din motiv ca faptul nu a fost comis de Cotulevici Vitalie aceasta urmează a fi îndreptățit, pronunțând o sentință de achitare. Iar în privința lui Medvețchi Pavel urmează a trece la răspundere contravențională conform art.78 Cod Contravențional și încetarea procesului pe motivul expirării termenului de prescripției, în cazul în care s-ar fi constatată vinovăția.

-Unele aspecte ale neconstitutionalității legii aplicabile Privitor la aplicarea Legii nr.243 din 24.12.2021 privind aplicarea amnistiei, care stipulează că prevederile acestei legi pot fi aplicate doar cu consimțământul învinuitului sau inculpatului (art.2 p.3 încetarea procesului penal conform al.1,2 din prezenta lege are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite, inculpate.

-Această normă este neconstitutională și încalcă drepturile fundamentale ale inculpaților, inclusive îi discriminează și îi favorizează pe unii la constatarea vinovăției, dacă are ceera scrisă a inculpatului- absolve de pedeapsa penală, iar dacă nu recunoaște și nu depune cerere scrisă- stabilește și pedepsește inculpatul fără să fi fost absolvit de pedeapsă.

-Nu este o practică uniformă la aplicarea acestei norme, ori, în viziunea părții apărării dacă inculpatul depune cerere de încetare a procesului penal fără stabilirea pedepsei, cu acordul scris al inculpatului, dacă întrunește condițiile Legii nr.246/2021, ar fi fost corectă aplicarea soluției de încetare a procesului penal în cazul dat. Iar dacă persoana nu recunoaște vinovăția, dar instanța constată culpabilitatea, îi stabilește pedeapsă corespunzătoare normei imputate și îl absolvă de executarea pedepsei în baza Legii amnistiei dacă întrunește condițiile de aplicare.

-Atâta timp cât nu este o practică uniformă, instanțele de judecată aplică eronat prezenta lege și îi discriminează pe inculpați, ba mai mult îi șantajază- dacă recunoaște vinovăția îi aplică pedeapsa, dacă nu recunoaște- nu-i aplică Legea amnistiei și nu-l eliberează de pedeapsa chiar dacă ultimul întrunește toate condițiile.

-Astfel, art.2 al.3 din Legea nr.243 din 24.12.2021 este unul neconstitutional, contravine art.20-23, 26 din Constituția Republicii Moldova, deci, urmează a fi declarate neconstitutionale, deoarece contravin următoarelor prevederi ale Constituției Republicii Moldova, fapt pentru ce va fi înaintat un demers separat privind excepția de neconstitutionalitate.

-Lipsa de claritate și neînțelegere a noiei Legii nr.246/2021 face procesul penal inequitabil dar și admite forme de discriminare a inculpaților, fapt ce duce la încălcarea accesul la justiție al învinuitului, inculpatului, și prin lipsirea de a aduce probe în apărarea sa contra acestor semne- fapte, cât și dreptul la un proces echitabil și contradictorial, stabilit de art.6 CEDO.

-Apararea pretinde că preeminența dreptului include, în materie penală, principiul legalității delictelor, pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie. Garanțiile instituite în Constituție impun ca legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective a infracțiunii, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

-În Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală, Comisia de la Veneția a menționat că prevederile „cu privire la cerințele calitative ale art.7 al Convenției Europene, cât și la alte cerințe fundamentale conform principiului statutului de drept, precum previzibilitatea și securitatea juridică, și relevă, de asemenea, că acestea sunt în mod special vulnerabile la manevre politice abuzive.

-Altă normă pretinsă a fi neconstituțională-

-Articolul 317 CPP Președintele ședinței de judecată

(3) În cursul judecării, întrebările se pun prin intermediul președintelui. Acesta poate încuviința ca întrebările să fie adresate direct. [Art.317 completat prin Legea nr.195 din 19.11.2015, în vigoare 18.12.2015]

-Articolul 413 Cod Procedură penală

(3) Instanța de apel, la cererea părților, poate cerceta suplimentar probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi.

-În cazul dat la judecarea cauzei în fond s-a observat că la punerea întrebărilor formulate de avocat, judecătorul tendențios sau schimba întrebarea, sau punea în locul procurorului, sau dădea întrebări pe care o interesa instanței cu înclinare acuzatorie, fapt ce denotă despre lipsa de imparțialitate și încălcarea dreptului la un proces echitabil și contradictorial.

-Cerere de recuzare nu a fost înaintată pe motiv că instanța în persoana sa de președinte se folosea de prevederile art.317 CPP, care permite ultimului să pună întrebări prin intermediul său, sau direct victimei, inculpatului sau martorului, fapt ce termite judecătorului său fe cointerestat în partea acuzării și încalcă principiul egalității armelor în procesul penal, prevzute de art.6 CEDO.

-Cît privește cuvîntul „poate” din art.413 CPP acordă judecătorilor colegului penal să acționează cu lipsă de imparțialitate, ori, legea nu este concretă și previzibilă- cînd se admnistrează probe noi și cînd nu se administrează, cînd se cercetează și cînd nu se cercetează probe administrate în prima instanță lăsînd loc de interpretare la dorința judecătorului, care trebuie să acționeze doar conform legii. Însă, cînd legea nu este clară și previzibilă acordă loc de interpretare și exprimare a interesului propriu ascuns, facînd procesul inechitabil.

-Asupra acestor norme va fi înaintat un demers privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în corespundere cu art.7 CPP care stabilesc

-Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3/1) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor revederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3/2) Ricarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții de asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

(3/3) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin.(3/1), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

(4) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată - prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului naliității, instanța va aplica în direct legea.

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivând hotărârea sa și informînd despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(7) Hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție în chestiunile privind aplicarea prevederilor legale în practica judiciară au caracter de recomandare pentru organele de urmărire penală și instanțele judecătorești.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată. [Art.7 modificat prin Legea nr.99 din 11.06.2020, în vigoare 03.10.2020]

-Solicitînd admiterea cererii de apel suplimentare, casarea sentinței judecătorecii Bălți sediul Central din 25.01.2023, pronunțate în privința lui Cotulevici Vitalie și Medvețchi Pavel conform art.287 alin.(2) lit.b) CP, cu dispunerea reluării cercetării judecătorești. Pronunțarea unei decizii noi potrivit modului pentru prima instanță și dispunerea achitării lui Cotulevici Vitalie din lipsa elementelor infracțiunii în acțiunile sale. Reclamarea probelor: Citarea și audierea martorilor Mircea Marina, Rusu Ana-martori oculari de la fata locului, Simac Boris, Simac Ecaterina, Babcsinschi Iulia-conform adreselor indicate în lista de probe ale apărării din instanță, victimilor Rusu Ian și Tamara Ciubotaru, adresele domiciliului indicate în Lista de probe a acuzării. Vizionarea discului SD-R cu înregistrări video, anexat la dosarul penal.

În cadrul judecării apelurilor declarate, avocatul inculpatului Cotulevici Vitalie, Procopciuc Angela a înaintat demers, solicitînd sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a normelor de drept, care urmează a fi aplicate în cauza penală aflată la examinare în ordine de apel în privința inculpatului Cotulevici Vitalie, în privința verificării constituționalității din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a art.2 alin.(3) „Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate”. Art.2 alin.(4) sintagma „poate” din textul normei (4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal... dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6, fiind invocate temeiurile de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

În motivarea demersului și sesizării avocatul Procopciuc Angela a invocat următoarele argumente:

-În fapt, prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 25.01.2023 Medvețchi Pavel și Cotulevici Vitalie au fost recunoscuți culpabili de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit.b) CP, stabilind pedeapsa penală sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu absolvirea de executarea pedepsei în baza Legii amnistiei nr.243 din 24.12.2021 a lui Medvețchi Pavel, și aplicarea art.90 CP în privința lui Cotulevici Vitalie și stabilirea termenului de probă de 3 ani.

-În partea stabilirii culpabilității și condamnării lui Cotulevici Vitalie sentința a fost contestată de inculpat și avocatul său, pledînd pentru pronunțarea unei soluții de achitare din lipsa în acțiunile lui a semnelor infracțiunii de huliganism agravat.

-Iar în conformitate cu art.402 al.5 CPP avocatul nou antrenat în instanța de apel a declarat un apel suplimentar în interesele inculpatului, în care au fost invocate motive adăugătoare de apel.

-Conform art.413 CPP (Procedura judecării apelului) (1) La judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1. (2)... După aceasta, președintele ședinței verifică dacă părțile prezente au făcut alte cereri sau demersuri și asupra lor instanța de apel dă o încheiere.

-Aceeși poziție este stabilită și în art.419 CPP care stabilește că rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

-Reieșind din prevederile art.410 CPP (neagravarea situației în propriul apel), (1) Instanța de apel, soluționînd cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel. În cazul lui Cotulevici Vitalie sentința din 25.01.2023 a fost contestată doar de ultimul, însă, în cazul aplicării legii amnistiei faptul dat nu constituie o agravare a situației inculpatului.

-Nesoluținarea prezentului demers va constitui un temei serios pentru procedura de recurs în corespundere cu art.427 CPP, care stabilesc că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri: 13) a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului; 16) norma de drept aplicată în hotărîrea atacată contravine unei hotărîri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție. (2) Temeiurile menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

-Prin sentința din 25.01.2023 se constată vinovăția lui Medvețchi Pavel conform art.287 al.2 b Cod penal, se stabilește pedeapsă cu închisoarea pe termen de 3 ani și în baza legii amnistiei nr.243 din 24.12.2021 îl eliberează pe acesta de executarea pedepsei penale, doar pe motivul descris în partea discriptivă că ultimul deși nu a recunoscut vinovăția, pentru faptul că a depus cererea scrisă privind exprimarea acordului de aplicare a actului de amnistie, aceste prevederi ale legii au fost aplicate. Total diametral opus, constatînd vinovăția lui Cotulevici Vitalie, care la fel nu a recunoscut vinovăția, dar nu a depus cerere privind acordul la aplicarea actului de amnistie, considerînd că nu este vinovat, totuși instanța de judecată nu-l eliberează pe ultimul de pedeapsa stabilită, indicînd că acesta nu a depus cerere scrisă în corespundere cu Legea nr.243 din 24.12.2021.

-Aplicarea neuniformă a legii materiale face procesul inechitabil, dar în acelaș timp admite discriminatoriu legea, bazîndu-se pe norme, care după conținutul lor sunt neconstituționale.

-Astfel, Legea privind amnistia în legătură cu a XXX-a aniversare de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, stabilește Art.2. - (1) Procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani,

încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

(4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

-Potrivit practicii judiciare a CSJ cauza nr.1ra-823/2022 decizia din 02.08.2022, în privința lui Gorban Pavel, acuzat pe art.287 al.3 CP, instanța de recurs a constatat eroare de drept când instanțele inferioare de fond și de apel au aplicat incorect prevederile Legii nr.243 din 24.12.2021 dar și art.107 CP privind aplicarea amnistiei, fapt pentru ce a fost restituită cauza la rejudecare.

-În corespundere cu art.107 alin.(1) CP amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art.389 alin.(4) pct.2) CPP, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 CP, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art.391 CPP, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art.345 CPP coroborat cu art.350 CPP, în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art.389-390 CPP.

-Legiuitorul în prevederile art.391 CPP (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei cât și a prescripției.

-Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art.391 CPP, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.332 alin.(5), 384 CPP), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prevăzute la art.389, 394 alin.(1) și (2) și 395 CPP, spre deosebire de cele prevăzute în art.394 alin. (4) și 396 CPP, adică cete proprii unei sentințe de încetare.

-Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art.1 alin.(1), art.7 alin.(1) - (8) CPP.

-Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art.427 alin.(1) pct.6) CPP și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

-O altă practică judecătorească privind aplicarea Legii amnistiei nr.243 din 24.12.2021 în lipsa acordului scris este decizia CAB din 06.06.2023 în privința lui Rotari Serghei, instanțele de judecată au constatat culpabilitatea, i-au stabilit pedeapsa penală și l-au liberat de executarea acestei pedepse în baza art.389 al.4 p.2 CPP și art.107 al.1 CP.

-Normele relevante ale dreptului național. Codul de procedură penală.

-Articolul 389 CPP Sentința de condamnare

(4) Sentința de condamnare se adoptă:

1) cu stabilirea pedepsei care urmează să fie executată;

2) cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal și în cazurile prevăzute în art.89 alin.(2) lit.a), b), c), e), f) și g) din Codul penal;

(6) La adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

-Articolul 394. Partea descriptivă a sentinței

(4) Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

-Articolul 395. Dispozitivul sentinței de condamnare

(1) În dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate:

3) ...În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței;

-Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod. prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3/1) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3/2) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

(4) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivând hotărârea sa și informând despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(7) Hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție în chestiunile privind aplicarea prevederilor legale în practica judiciară au caracter de recomandare pentru organele de urmărire penală și instanțele judecătorești.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

-Codul penal. Articolul 107. Amnistia

(1) Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

-Articolul 10. Efectul retroactiv al legii penale

(1) Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvîrșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

(2) Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

-La caz, constatăm că soluția care putea a fi adoptată la finalizarea examinării cauzei nominalizate, sentință de condamnare din 25.01.2023 potrivit art.389 alin.(4) pct.2) CPP cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal în privința lui Medvețchi Pavel, nu aplică legea mai favorabilă nr.243/2021 și în privința lui Cotulevici Vitalie, chiar și în condițiile.

-Reieșind din prevederile art.391 CPP, adoptând o soluție de încetare a procesului penal instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvîrșite de către inculpat și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art.107 Cod penal, 285 alin.(2), 275 pct.4) CPP și Legii nr.243 din 24.12.2021.

-Emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei este exclusă și de prevederile art.107 alin.(1) Cod penal, care stabilesc că amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea pedepsei.

-Astfel, pe cazul constatării vinovăției inculpatului Cotulevici Vitalie în comiterea faptei incriminate, acesta urma a fi absolvit de la executarea pedepsei, fapt care nu este posibil în cazul încetării procesului penal ce e cu puțință doar în faza preliminară.

-Instanțele de judecată aplică al.3 art.2 din legea nr.243/24.12.2021 pentru toate cauzele în care inculpații depun cerere scrisă- aplică amnistia, cînd această cerere este lipsă- nu o aplică.

-Reieșind din nomele pertinente nu rezultă că la aplicarea actului amnistiei cu efect de înlăturare a pedepsei penale urmează a exista în mod obligatoriu o cerere scrisă în vederea aplicării acestei legi o consider neconstitucională în parte.

-Prevederea acordului scris din al.3 art.2 din Legea privind amnistia în legătură cu a XXX-a aniversare de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, (3) încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate, fapt pentru ce alineatul (3) art.2 din Legea nr.243 din 24.12.2021 urmează a fi declarată neconstitucională, fiind ridicată Excepția în corespundere cu prevederile art.7 CPP, ori, acest moment este direct indicat și în decizia CSJ în privința lui Gorban Pavel.

-Acest alineat din normă îngrădește accesul la justitie al inculpatului Cotulevici Vitalie, prevăzut de art.6 CEDO, și urmează a fi ridicată excepția de neconstitucionalitate la etapa judecării procesului penal în cauză la instanța de apel.

-Deci, norma Legii aplicabile contravine normelor constitutionale privind accesul la justiție și discriminarea inculpaților pedepsiți la pedeapsa penală- închisoare- care cad sub incidența Legii amnistiei, dar care nu li pot aplica cerințele prezentei legi, din cauza imprevizibilității normelor legale - lipsa acordului scris, care într-un fel ar impune inculpatul să recunoască vinovăția, fapt ce contravine cerințelor prezumției

de nevinovăție stabilit de al.2 art.6 CEDO, art.21 Constituția RM (prezumția nevinovăției), art.22 Constituția (neretroactivitatea legii penale), îi discriminează pe condamnați la efectele aplicării legii- unii sunt absolviți, iar alții - nu pot fi absolviți prin amnistie de pedeapsa stabilită.

-Aceste neprevizibilități și omisiuni vădite ale legii, ce reglementează situațiile inculpaților cu poziții și statură egală, care nu depun cereri scrise, îi defavorizează în raport cu cei, care au depus cereri scrise conform al.3 art.2 Legii nr.243/2021, care încălcă principiul previzibilității legii, textul contestat nu sunt conforme cu exigențele de calitate a unei legii penale.

-Asupra neconstitutionalității al.3 art.2 Legii nr.243/2021 prin prisma faptului că legea nu trece testul previzibilității, încălcă articolele-1 alin.(3) [preeminența dreptului], 20 [accesul liber la justiție], 23 [dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle], 26 [dreptul la apărare] art.21 (prezumția nevinovăției), art.22 (neretroactivitatea legii penale) din Constituție, ce constituie ingerințe în drepturile fundamentale garantate de legea fundamentală.

-Pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și fără pasaje obscure. În special, în materie penală, legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent, așa cum o impune principiul legalității incriminării și a pedepsei, garantat de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr.49 din 31 mai 2018, §30; DCC nr.9 din 23 ianuarie 2019, §15; DCC nr.24 din 16 februarie 2021, §19).

-Articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, condamnării și sancționării arbitrare a persoanei (Parmak și Bakir v.Turcia, 3 decembrie 2019, §57; Jidic v.România, 18 februarie 2020, §76). Pentru a impune o sancțiune, articolul 7 solicită o legătură de natură intelectuală care permite identificarea cu precizie a unui element de răspundere în conduita autorului infracțiunii (G.I.E.M. SRL și alții v. Italia, 28 iunie 2018 [MC], § 242 și § 246).

-Apărarea pretinde că pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și fără pasaje obscure. În special, în materie penală, legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent, așa cum o impune principiul legalității incriminării și a pedepsei, garantat de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr.49 din 31 mai 2018, §30; DCC nr.9 din 23 ianuarie 2019, §15; DCC nr.24 din 16 februarie 2021, §19).

-Articolul 7 din Convenția CEDO trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, condamnării și sancționării arbitrare a persoanei (Parmak și Bakir v.Turcia, 3 decembrie 2019, §57; Jidic v. România, 18 februarie 2020, §76). Pentru a impune o sancțiune, articolul 7 solicită o legătură de natură intelectuală care permite identificarea cu precizie a unui element de răspundere în conduita autorului infracțiunii (G.I.E.M. SRL și alții v.Italia, 28 iunie 2018 [MC], §242 și §246).

-Numele contestate trebuie examinate prin prisma articolului 23 din Constituție, care stabilește exigențele referitoare la calitatea legii.

-Cu privire la încălcarea dispozițiilor articolului 26 din Constituție, contrarietatea dispozițiilor contestate cu norma constituțională invocată se manifestă prin lipsa de claritate și previzibilitate, dar și prin îngădirea accesului la justiție, admiterea discriminării, din argumentele explicate mai sus. (DCC nr.50 din 28 mai 2020, §16; DCC nr.54 din 2 iunie 2020, §31).

-Prezenta sesizare are drept obiect de examinare Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

-Art.2 Al.(3)

(3) încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate, care contrazic umătoarelor prevederi ale Constituției Republicii Moldova.

-Articolul 3 Principiul legalității

„(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni, nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.”

-Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

-Articolul 7 Constituția, Lege Supremă Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

-Articolul 16 Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

-5. Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.

-Articolul 21 Prezumția nevinovăției. Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

-Articolul 22 Neretroactivitatea legii. Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

-Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

-Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

-Articolul 54 Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă

și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. [...]

(4) Restringerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

-Din motivele menționate normele indicate supra norma indicată, urmează a fi declarate neconstituționale, fiind ridicată excepția de neconstituționalitate în procedura penală, prin intermediul instanței de apel a Curții de Apel Bălți, care judecă cererea de apel a lui Cotulevici Vitalie în ordinea art.413-414 CPP în cauza penală de acuzare conform art.287 al.2 b Cod penal nr.1°-208/23.

-Normele indicate mai sus nu au constituit obiect de examinare la Curtea Constituțională, întrunesc cerințele art.135 Constituției RM și Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, care prevăd că instanțele judecătorești sunt obligate să remită după competență sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate fără a se expune pe fondul obiectului de examinare.

-În drept, Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016, -1. În sensul articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

-în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

-excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

-sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

-judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

2. Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

-Articolul 7 CPP Legalitatea procesului penal.

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

-Solicitând ridicarea excepției de neconstituționalitate în procesul penal nr.1A-208/23 în cauza penală de acuzare a lui Cotuleviei Vitalie conform art.287 al.2 b Cod penal, în faza judecării apelului la CAB, în ordinea art.402, 413-414 CPP, art.107 CP, a Legii nr.243/2021 privind amnistia, în fața Curții Constituționale a R.Moldova, și anume a art.2 alin.(3) „Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate”. Art.2 alin.(4) sintagma „poate” din textul normei (4) „În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal... dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6”, fiind invocate temeiurile de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

-Pronunțarea unei încheieri de suspendare a examinării procesului penal de acuzare a lui Cotulevici Vitalie pînă la examinarea excepției de neconstituționalitate înaintate în prezenta cauză penală de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Inculpatul Cotulevici Vitalie și avocatul Procopciuc Angela în ședința instanței de apel au susținut cererea înaintată și au solicitat să fie admisă din motivele invocate.

Procurorul participant în ședința instanței de apel s-a expus că instanța de apel urmează să respecte norma legală și să admită cererea înaintată de avocatul Procopciuc Angela privind verificarea constituționalității din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei penale, Colegiul penal ajunge la concluzia că sunt întrunite condițiile, menționate în Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în legătură cu ce dispune admiterea demersului înaintat de avocatul Procopciuc Angela în vederea solicitării Curții Constituționale să verifice constituționalitatea Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a art.2 alin.(3) art.2 alin.(4), reieșind din următoarele considerente.

Colegiul penal se bazează pe prevederile art.7 al.3, 3/1,3/2 Cod Procedură Penală RM, potrivit căruia se reglementează următoarele:

-(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

-(3/1) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

-(3/2) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Potrivit art.135 al.1 lit.a, g din Constituția RM se reglementează, că Curtea Constituțională:

-a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

-g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Colegiul penal ține cont și de Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (Sesizarea nr.55b/2015), potrivit căreia Curtea Constituțională a hotărât, în sensul articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) coroborat cu articolele 20, 115,116 și 134 din Constituție următoarele:

-în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

-excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

-sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

-judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Colegiul penal, ținând cont de prevederile legale la acest capitol, consideră posibilă admiterea demersului înaintat pe caz de avocat, fiind întrunite condițiile expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr.2, obiectul excepției de neconstituționalitate ridicate fiind art.2 alin.(3) „Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate”. Art.2 alin.(4) sintagma „poate” din textul normei (4) „În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal... dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6” din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, excepția este ridicată de către avocatul Procopciuc Angela în interesele inculpatului Cotulevici Vitalie, prevederile ridicate sunt obiect de examinare la soluționarea cauzei penale respective în raport cu învinuirea adusă inculpatului și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Instanța de judecată, totodată, ținând cont de faptul că judecarea cauzei penale se află la etapa judecării apelurilor, consideră necesară suspendarea judecării cauzei penale până la examinarea sesizării de către Curtea Constituțională.

Suspendarea procesului constă în încetarea temporară a actelor de procedură de către instanța de judecată din cauza unor împrejurări obiective, ce fac imposibilă desfășurarea mai departe a procesului și este imposibil de determinat când împrejurarea obiectivă, în cazul dat Curtea Constituțională se va expune, iar procesul va putea reluat.

În baza art.7, art.413 al.2 Cod de Procedură Penală al RM, art.135 al.1 lit.a, g din Constituția RM, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

D I S P U N E:

Se admite demersul avocatului Procopciuc Angela și se sesizează Curtea Constituțională despre excepția de neconstituționalitate ridicată de avocatul Procopciuc Angela a prevederilor alin.(3) art.2 și alin.(4) art.2 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în corespundere cu prevederile art.7 Cod de Procedură Penală al RM.

Se suspendă judecarea cauzei penale în privința lui Cotulevici Vitalie în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 al.2 lit.b) CP RM, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Încheierea, separat, nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Rotaru Ala

Judecător

Revenco Angela

Judecător

Pușca Dumitru

Copia corespunde originalului
Judecător

Rotaru Ala

